

Ljudska PRAVICA

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVLJENA 4. OKTOBRA
1934 * MED NARODNOOSVO-
BODILNO BOJBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK NATO PA KOT TEDNIK
* OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z »BORBO«

ZENEVSKA KONFERENCA

DANES ZADNJA TOČKA DNEVNEGA REDA

Vprašanje stikov med Vzhodom in Zahodom — tema današnjih razgovorov

Zeneva, 13. nov. (Tanjug). Zunanji ministri se bodo jutri popoldne lotili obravnavanja zadnje točke dnevnega reda — vprašanja stikov med Vzhodom in Zahodom, v sredo pa nameravajo objaviti skupni komuniké o doseganem delu. Strokovnjaki štirih delegacij so začeli danes redigirati zaključni komuniké konference. V zvezi s tem so še znatne težave in bodo preostali dnevi do konca konference posvečeni odstranjevanju starih, pa tudi novih nasprotij, če se bodo pojavila.

Zunanji ministri se bodo jutri popoldne lotili obravnavanja vprašanja stikov med Vzhodom in Zahodom. Konferenca je praktično prila v zaključno fazo že danes, ko sta se sovjetski minister Molotov in ameriški državni tajnik Dulles sestala na tajni seji, da bi proučila ključne probleme, tako tiste, ki so na dnevnem redu konference, kakor tudi tiste, o katerih so se v Zenevi razgovarjali na številnih privatnih sestankih med ministri.

Na dnevnem redu zenevske konference so bila tri glavna vprašanja — problem združitve Nemčije in evropske varnosti, problem splošne razorožitve in vprašanje stikov med Zahodom in Vzhodom. Medtem ko so o zadnjem vprašanju strokovnjaki štirih delegacij pripravili zasebna poročila, so debato o splošni razorožitvi zaključili včeraj s pozitivnim izidom. Dosegli sicer niso nobenega stvarnega sporazuma, vendar so ministri ugotovili, da so mnenja o tem pomembnem problemu znatno zblížala in da so dane možnosti, da bi s tem olajšali nadaljnje delo razorožitvene komisije OZN.

Debata o prvi točki dnevnega reda, ki je bila uradno zaključena pred nekaj dnevi z neuspehom, pa je pokazala, da sicer niso mogli zblížati gladišč o problemih nemške združitve, da pa so dosegli znatno soglasje glede potre-

be in načina ugotovitve evropskega varnostnega sistema. Če upoštevamo, da v Zenevi že zdaj resno razpravljajo o možnosti, da bi sklicali novo konferenco vesil — bržkone prihodnje leto na spomlad — in da že razmišljajo o dnevnem redu te konference, potem lahko mirno sklepamo, da je bila v zvezi z očitnemu neuspehu v prvi točki koristna in pomembna,

ker so v njej izločili dozoreli problem, o katerem je moč razpravljati in doseči sporazum, od tistega, glede katerega vsaj za zdaj ni možna konstruktivna debata.

K tem uspehom zenevske konference, ki so vsekakor po obsegu še vedno majhni, toda po pomenu daljnosežni, je treba naposled dodati še perspektive glede tretje točke dnevnega reda, kakor tudi možnosti, da bi dosegli soglasje tudi glede ostalih vprašanj, ki niso na dnevnem redu. Pri tem mislimo predvsem na sporazum pri sprejemu novih članov v OZN. Sporazum o tem vprašanju v okviru zenevske konference bi bil vsekakor zelo pomemben. Potrdil bi, da so pogajanja in sporazumi med velesilami potrebni in možni.

Razgovori Dulles - Molotov

Zunanja ministra sta obravnavala vsa vprašanja, ki zanimajo ZDA in SZ

Zeneva, 13. nov. (AFP). V ameriških krogih izjavljajo, da so bila med dvournim dopoldanskim razgovorom med ameriškim zunanjim ministrom Dullesom in sovjetskim zunanjim ministrom Molotovom sročena vprašanja v zvezi z zenevsko konferenco, kakor tudi problemi Srednjega in Daljnega vzhoda ter sprejema novih članov v OZN. Med tem razgovorom ni bil sprejet nikakršen sklep. Prišlo je do splošnega pregleda vseh vprašanj, ki zanimajo ZDA in SZ. Ton razgovorov je bil pristržen. Poudarjajo, da je bil minister Dulles »zelo dostopen«.

Prvi del sestanka je bil posvečen zenevski konferenci in zlasti še problemu razorožitve. Molotov in Dulles sta se potrudila, da bi izločila formule sporazuma, ki so

jo, da je bil sestanek zelo zadovoljiv.

Zatem sta se oba diplomata lotila nemškega vprašanja, glede katerega se za zdaj ne obeta nikakršen sporazum.

Molotov je govoril o Srednjem in Daljnem vzhodu. Kar zadeva ti dve vprašanji, ki sta bili očitno najpomembnejši, ne izjavljajo v krogih ameriške delegacije ničesar.

Prišlo je tudi do razprave o kanadskem predlogu, naj bi istočasno sprejeli osemnajst držav v OZN. Sporazum je videti možen, toda ne v bližnji prihodnosti. V krogih ameriške delegacije

Čestitka predsednika republike Djavaharlalu Nehruju

Beograd, 13. nov. (Tanjug). — Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal predsedniku vlade republike Indije Djavaharlalu Nehruju brzojavko, s katero mu je pristržno čestital k rojstnemu dnevu.

Čestitka Miloša Minića predsedniku Nehruju

Ob 66. rojstnem dnevu predsednika indijske vlade Djavaharlala Nehruja je predsednik ljudskega odbora beogradskega okraja Miloš Minić poslal indijskemu ministrskemu predsedniku naslednjo brzojavko:

»Vaši Ekselenciji, častnemu meščanu našega mesta, pristržno čestitam k 66. rojstnemu dnevu v imenu ljudskega odbora in prebivalcev Beograda, kakor tudi v svojem imenu. Najiskreje želimo, da bi še dolgo živeli v blagor in srečo narodov Indije in v prid miru na svetu.«

LONDONSKI TISK O OBISKU EDVARDA KARDELJA

Obisk pozdravljajo v Londonu kot priložnost za izmenjavo misli med obema vladama piše današnji »Observer«

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

London, 13. novembra. »Obisk podpredsednika Zveznega izvršnega sveta Edvarda Kardelja v Veliki Britaniji, piše današnji »Observer«, pozdravljajo v Londonu kot priložnost za izmenjavo misli med obema vladama.«

Med petdnevnim obiskom v Veliki Britaniji se bo podpredsednik Kardelj po programu, ki ga je objavil londonski tisk, razgovarjal s predsednikom Edenom in zunanjim ministrom Maecilanom. Britanska kraljica Elizabeta ga bo prav tako sprejela na avdicionu.

Nekateri britanski časniki so včeraj v svojih poročilih iz Beograda objavili informacije o pomenu, ki ga jugoslovanska javnost pripisuje obisku podpredsednika Kardelja v Veliki Britaniji.

Današnji »Observer« objavlja razgovor podpredsednika Kardelja z dopisnikom časnika pred odhodom iz Beograda. »V svoji izjavi« piše časnik, »je Edvard Kardelj dejal, da je njegov obisk nova manifestacija prijateljskih odnosov med obema deželama. Podpredsednik Kardelj je izrazil svoje zadovoljstvo, ker se mu je ponudila priložnost, da prispeva z izmenjavo gladišč o perečih vprašanjih k nadaljnemu medsebojnemu razumevanju in splošnim naporom za utrditev miru in vsestransko mednarodno sodelovanje.«

»Observer« komentira ta del izjave podpredsednika Kardelja takole:

»To je zlasti koristno glede na dobo velikih naporov, v katerih Britanija vidno sodeluje, da bi prebrodili razlike, nastale po

drugi svetovni vojni, in zaostrovanja v času hladne vojne.«
D. Blagojević

NA POTI V VELIKO BRITANJO Podpredsednik Edvard Kardelj v Parizu

Pariz, 13. nov. (Tanjug). — Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj je prispejal davi na poti v Veliko Britanijo, kjer se bo mudil pet dni na uradnem obisku, v Parizu. Na pariški železniški postaji so podpredsednika Kardelja sprejeli jugoslovanski veleposlanik v Parizu dr. Aleš Bebler s člani veleposlanštva, namestnik šefa protokola francoskega zunanjega ministrstva Bornardet ter predstavnik jugoslovanskega tiska.

Takoj po prihodu v francosko glavno mesto se je podpredsednik Zveznega izvršnega sveta napotil v Elizejsko palačo, kjer je izrazil sožalje ob smrti soprogne predsednika republike Rene Cotyja ter se vpisal v knjigo žalujočih.

Podpredsednik Kardelj je v spremljavo pomočnika državnega tajnika za zunanje zadeve Srdjana Price nocoj nadaljeval pot v London.

SESTANEK PINAY-ADENAUER

Popolna soglasnost Glede Posarja nobenih novih predlogov

Bonn, 13. nov. (Tanjug). Po štirinajstih razgovorih, ki sta jih danes v Rhöndorfu pri Bonnu imela kancler Adenauer in fran-

coski zunanji minister Pinay, je zahodnonemški kancler izjavil, da je bil »sestanek zelo ploden in da so razgovori minili v medsebojnem razumevanju«. Pinay je izjavil, da je bilo »glede Posarja doseženo soglasje in da sta obe strani izrazili pripravljenost, skupno najti pot k ureditvi tega vprašanja«. K temu je Pinay pripomnil, da je treba upoštevati želje posarskega prebivalstva, izražene na referendumu 23. oktobra, kakor tudi gospodarske koristi Nemčije, Francije in Posarja.

Pinay je danes takoj po svojem prihodu v Bonn demantiral vest iz pariških krogov, češ da bo Pinay predlagal zveznemu kanclerju odgovodite pokrajinskih volitev v Posarju. Dejal je, da »ne prihaja v Bonn z nobenimi novimi predlogi«. V uradnih krogih izjavljajo, da sta se Adenauer in Pinay danes razgovarjala o treh problemih: o doseganjih sadovih zenevske konference zunanjih ministrov štirih velesil, o odnosih med Francijo in Zahodno Nemčijo, pri čemer sta posvetila posebno pozornost Posarju, in o problemu evropskega sodelovanja.

Takoj po zaključku razgovorov je francoski zunanji minister Pinay odpotoval z letalom v Zenevo.

Vremenska napoved

za ponedeljek, 14. novembra
Oblačno z vmesnimi padavinami. Nekoliko hladneje.

ELEKTROGOSPODARSKA SKUPNOST SLOVENIJE

Dnevno poročilo o stanju dotoka na rekah in indeks proizvodnje za dne 12. novembra 1955

Srednji dnevni dotok v m³/sek.:
Drava pri Dravogradu 266, Ina 289,
Sava Moste 204, Ina 183, Sava Med-
vode 110, Ina 186, Soča Doblar 111, Ina 185.

Indeks proizvodnje v primerjavi z letom 1954: 114.

Sestanek Coty-Faure

Pariz, 13. nov. (AFP). Predsednik francoske republike René Coty je sprejel danes dopoldne ministrskega predsednika Faurea. Po tem sestanku so v pristojnih krogih sporočili, da sta se oba državnika sporazumela, da mora vlada nadaljevati svoje posle v zvezi z zadevami.

B. Pešič

PO IZGLASOVANI ZAUPNICI

Sklep o izrednih volitvah v Franciji na sprehodu med zbornico in senatom

Da bi dosegli tisto, kar žele, morajo poslanci glasovati za tisto, čemur nasprotujejo — Faure se je rešil z glasovi KPF

Pariz, 13. nov. — Zbornica je, ker se še nadalje igra slepe miši s senatom, v soboto izglasovala zaupnico vlad, kateri ne zaupa, in odobrila začasne volitve, ki jih ne želi. Porogljiv smeh, s katerim so poslanci sprejeli pripombe predsednika, da bodo njihov sklep poslali senatu v ponovno proučitev, je odkril vzroke njihovega zmagoslavlja: medtem ko se sklep o tem spreha od Bourbonške do Luxemburške palače, bo minil tudi čas za volitve.

Da bi dosegli tisto, kar žele, morajo poslanci glasovati za tisto, čemur nasprotujejo. Če bi strmo glavnili vlado, bi možnost brezizhodne krize utegnili privedi do razpustitve poslanske zbornice. Da bi se temu izognili, izrekajo zaupnico vladi, ki predlaga ravno razpustitve zbornice. In tako jih vsemogočna procedura privede po svojih skrivnostnih poteh vendarle do zaželjenega cilja: sklep se spreha od zbornice do senata in od senata do zbornice, tedni minevajo in čedalje bolj oddaljujejo datum, ko bi morali predstavniki ljudstva pred rokom stopiti pred svoje volivce.

Ne da bi izgubljal dragoceni čas, je Faure z namenom, da bi se po vsej sili izognil predčasnim volitvam in prehitel svojega glavnega nasprotnika v zbornici in tekmeča v stranici Mendès-Franca, še isti dan, ko je senat prvičkrat vrnil sklep zbornice o volitvah v decembru, začel novo debato v Bourbonški palači.

Senat je tedaj odobrila sklep zbornice o predčasni volitvi, toda zavrnil zakon, na podlagi katerega bi naj le-te izvedli. Kakor je bilo pričakovati, so senatorji predlagali »sistem okrajnih list«, ki ga je priporočil kongres

radikalcev. Zbornica je s pičlo večino petih glasov odklonila tudi ta predlog senata. Zavrnila je tudi tako imenovani Cotyjevi sistem, se izrekla zoper celotno proporcionalno predstavništvo in se naposled obotavljala ustavila pri predlogu skupščinske komisije, ki je pomenil eno izmed variant sedanega volilnega zakona. Faure je predlog nemudoma sprejel in ga kot vladnega dal na glasovanje, povezujoč z njim vprašanje zaupnice.

Predloženi sistem je samo formalna inačica sedanega sistema. Ker onemogoča združitve strank proti najmočnejšemu kandidatu, pomeni dejansko variacijo sistema sorazmernega predstavništva, za katerega se zavzemajo socialisti in še nekatere druge skupine. Toda ko so prišli v položaj, da hkrati s tem sistemom izglasujejo tudi zaupnico vladi, se vse parlamentarne skupine niso ravnale izključno po svojih simpatijah ali antipatijah nasproti temu volilnemu sistemu.

Pričakovati je bilo, da bodo socialisti, ki se predvsem zavzemajo za Mendès-Francovev sistem »okrajnih list«, po zavrnitvi le-tega glasovali za sprejem sorazmernega predstavništva, ki ga načelno odobravajo. Ker pa so

Dulles

Molotov

Jugoslovanska gospodarska delegacija odpotovala v Egipt

Včeraj je odpotoval v Egipt kot vodja jugoslovanske gospodarske delegacije član Zveznega izvršnega sveta Osman Karabegović. Pred odhodom je sodelavcu Tanjugu izjavil, da odhaja jugoslovanska gospodarska delegacija v skladu s sporazumom med egiptovsko in jugoslovansko vlado v Kairo, da bi se razgovarjala z egiptovskimi voditelji o razširitvi in krepitvi gospodarskega sodelovanja med obema deželama.

Z Osmanom Karabegovićem je odpotoval tudi veleposlanik v Državnem tajnistvu za zunanje zadeve Stane Pavlič. Le-ta bo po razgovorih v Egiptu odpotoval v Sudan, da bi se razgovarjal o blagovni izmenjavi med Jugoslavijo in to deželo.

Na železniški postaji so se od Osmana Karabegovića in članov delegacije poslovili predstavniki zunanjetrgovinske zbornice.

PO PREVRATU V BRAZILIJU

V deželi vlada mir

Rio de Janeiro, 13. nov. (AFP). Po sinočnji pladni seji je brazilski pravosodni minister sporočil, da v oseh deželi vlada mir. Rekel je, da so storili potrebne ukrepe za ohranitev miru.

Sklep začasnega predsednika Carlosa Luza, da bo odstavil ministra za vojsko Lotta, ki je zastavljal svoj ugled za spoštovanje volilnih izidov in ohranitev demokratske ureditve, je sprožil nepričakovano naglo in učinkovito reakcijo kopenske vojske in Kongresa.

Se isto noč je kopenska vojska prevzela oblast v Rio de Janeiru, prihodnje jutro pa je bil sklican Predstavniki dom na izredno zasedanje. S 185 proti 72 glasovom je odstavil Luza in začasno opravljanje predsedniških poslov zaupal predsedniku senata Ramonu, članu socialno-demokratske stranke. Sklep Predstavniki doma je sprejel tudi senat z veliko večino.

Z akcijo kopenske vojske in sklepi Kongresa je bila zaključena

na akutna politična kriza, ki je zajela Brazilijo po predsedniških volitvah dne 5. oktobra in naposled je bila utrta pot k temu, da bo lahko Kubiček prevzel položaj, čemur so doslej nasprotovali konservativne sile.

Vtem ko je sinoči vzdolž brazilске obale križarila osamljena križarka »Amandare«, na kateri so bili odstavljeni predsednik Luz, mornariški minister Vale, polkovnik Mamede in poveljnik ladjeva admiral Botta, ki je hkrati vodja protikomunističnih križarjev, je novi predsednik Ramos sestavil novo vlado, v kateri ni predstavnikov demokratsko-nacionalne unije in drugih manjših konservativnih strank. Začasni predsednik Ramos je prosvoloval vladno posvetovanje s predsednikom republike Café Filho, ki se je pred državnim udarom šel zdraviti.

Sveti ljudskih odborov

zbirajo in uporabljajo pobude državljanov

Spriču pomanjkanja sposobnih strokovnih uslužbencev sveti ljudskih odborov marsikje še nimajo na razpolago raznih analiz in drugega gradiva, na katerega bi se oslanjali pri obravnavanju problemov. Toda vžlic tej, se vedno resni težavi so sveti večina že krepko prišli za delo in so že v nekaj tednih delovanju novih občin pokazali, da bo njihova vloga v novem komunalnem sistemu zelo pomembna. Marsikje se sveti lotevajo problemov, ki jih ljudski odbori doslej niso mogli dovolj temeljito obravnavati ali pa so jih preprosto odriivali v stran. V svete so prišli mnogi državljani, ki so vnesli v delo ljudskih odborov svoje in nove pobude.

Pokazalo se je, da so zlasti uspešni tisti sveti, ki ne zajemajo po več področjih skupaj, ampak le ožje panoge, ki pa se vendarle osaka zase zaokrožena celota. Kjer svet zajema več področij hkrati, n. pr. tam, kjer nimajo posebej sveta za kmetijstvo, za turizem, za obrt itd., temveč vso to dejavnost vključuje svet za gospodarstvo, težko temeljito obravnavajo vse probleme, razen tega pa je na ta način vključeno v družbeno upravljanje, konkretno v delo svetov, manj državljanov, kot bi jih sicer lahko bilo. Zato pri mnogih ljudskih odborih že ustanavljajo že nove svete. Občinski ljudski odbori na Gorenjskem čutiljo n. pr. potrebo po tem, da bi osnovali svete za turizem in jih že tudi ustanavljajo. Ponekod ustanavljajo zdaj že svete za obrt, za kmetijstvo, za stanovanjske zadeve itd., medtem ko naj bi po prvotnih zamislih ta področja združevali sveti za gospodarstvo oziroma sveti za komunalne zadeve.

Takšne težnje so nedvomno zdrave, saj bodo ljudski odbori na ta način pritegnili v samoupravljanje dokaj več državljanov in aktivizirali njihovo samoiniciativno. Prav razširjanje družbenega samoupravljanja pa je ena izmed glavnih pridobitev nove komunalne ureditve. To razširjanje samoupravljanja pospešuje proces oskajevanja individualnih in splošnih koristi, s sodelovanjem v njem se čedalje širši krog državljanov uči upravljanja v korist ožje skupnosti ob razumevanju in upoštevanju širših, družbenih interesov. Nasprotno pa ožite samoupravljanja predosem na nekatere več ali manj vedno ene in iste ljudi, kot je primer pri nekaterih ljudskih odborih, povzroča tudi težave praktične narave. V takih primerih pride po navadi do tega, da so nekateri člani svetov preobremenjeni že z drugimi nalogami in zato, ozlic svoji dobri volji, lahko le površno sodelujejo v delu svetov. Do tega je prišlo, denimo, v nekaterih svetih Občinskega ljudskega odbora na Jesenicah, kjer se je dogodilo, da svet na svoji seji ni bil sklepčen in se je pokazala potreba, da nekatere članke posameznih svetov zamenjajo z drugimi državljani (deloma tudi zaradi službenih premostitev nekaterih članov posameznih svetov).

V številnih ljudskih odborih poudarjajo, da sveti dokaj temeljite in uspešneje obravnavajo problematiko, če le-ti nimajo preširokih področij. Pripominjajo pa, da delitev dela na več svetov poraja tudi nekaj težav, ker se področja oziroma problematika, ki jo obravnavajo posamezni sveti, med seboj često prepletajo (n. pr. področje sveta za gospodarstvo se nujno prepleta s področjem sveta za obrt, sveta za turizem, za kmetijstvo itd.). To pa seveda zahteva neko koordinacijo med posameznimi sveti, za katero naj poskrbijo ljudski odbori.

M. Z.

ZACEL SE JE KONGRES ZVEZE INŽENIRJEV IN TEHNIKOV JUGOSLAVIJE

Odstraniti je treba nesorazmerje med ravniyo proizvajalnih sredstev in ravniyo proizvodnje sredstev za potrošnja

V slavnostnem delu kongresa je govoril odposlanec predsednika republike Franc Leskošek

Sarajevo, 13. nov. (Tanjug). V Sarajevu se je danes začel IV. kongres Zveze inženirjev in tehnikov Jugoslavije. Kongres je pod pokroviteljstvom predsednika republike Josipa Broza-Tita. Kongresu prisostvujejo razen 750 delegatov in gostov iz vseh krajev države odposlanec predsednika republike, član Zveznega izvršnega sveta Franc Leskošek, predsednik Ljudske skupščine BiH Djuro Pucar in podpredsednik skupščine Sektet Magla Jlić, predsednik Zbora proizvajalcev republiške skupščine Nikola Kotlić, komandant sarajevske vojne oblasti generalni podpolkovnik Veljko Kovačević, več članov republiškega izvršnega sveta ter predstavniki raznih družbenih in političnih organizacij.

Delo kongresa spremljajo tudi delegacije avstrijske Zveze inženirjev in arhitektov, bolgarske Zveze znanstveno-tehničnih društev, Vsekitajske federacije znanstvenih društev, Grške zbornice inženirjev in tehnikov, švicarskega Združenja inženirjev in tehnikov in turške Zbornice inženirjev in arhitektov.

V svečanem delu kongresa je navzoče prvi podzdravil odposlanec predsednika republike Franc Leskošek.

IZ POZDRAVILNE GOVORITOV. FRANCA LESKOŠKA

Na začetku govora je Franc Leskošek rekel:

»Predsednik republike tovariš Tito je ustregel prošnji Zveze inženirjev in tehnikov Jugoslavije ter sprejel pokroviteljstvo nad IV. kongresom, ki zdaj začena delo. V zvezi s tem me je predsednik Tito pooblastil, naj sporočim kongresu njegove pozdrave in čestitke ob desetletnici obstoja vaše organizacije, kakor tudi želje, da bi na tem področju dela tudi v prihodnje dosegli kar naj-

boljše uspehe. Hkrati pozdravljam vaš kongres v imenu Zveznega izvršnega sveta.»

Poudarjajoč zamen pomen septembrskega posvetovanja gospodarskih voditeljev naše države, ki je bilo po Titovim predsedstvom, in v zvezi s tem nove smeri v gospodarski politiki, je Leskošek rekel, da mora biti za novo gospodarsko politiko značilno predvsem postopno zmanjševanje obsega investicij, zatek pa tudi njihova drugačna razporeditev. Obseg investicij je namreč treba postopoma spraviti na upravičeno ekonomsko raven, z drugačno razporeditvijo investicij — se pravi z vlaganjem v tiste gospodarske panoge, ki so doslej zastajale — pa na najhitrejši način povečati naš narodni dohodek, povečati blagovne sklade, namenjene široki potrošnji. Takšno gospodarsko politiko se bo vsekakor pozitivno zrcalila v povečanju realnih denarnih prejemkov delavcev in uslužbencev, s tem pa obrodila tudi sadove v zvezi z izboljšanjem življenjskega standarda.

Veljko Vlahović govoril na konferenci komunistov beograjske univerze

Konferenca komunistov beograjske univerze, ki se je začela v soboto, je večeraj zaključila delo z razpravo o referatu in poročilu ter izvolitvijo novega univerzitetnega komiteja. Delegati raznih fakultet so govorili v razpravi največ o ideološko-političnem delu, obravnavali pa so tudi druge probleme dela na univerzi. V razpravi je govoril tudi član CK ZKJ Veljko Vlahović. Potem ko je poudaril pomen svobodoljubnih tradicij beograjske univerze, je dejal, da mora biti vloga komunistov, kakor prej tudi zdaj velika. Tov. Vlahović je govoril tudi o tem, da je treba proučevati zgodovino delavskega gibanja, in navedel nekaj pojavov, ki jih morajo študentje proučiti, da bi doumeli celoten proces sodobnega razvoja. Na koncu svojega izvajanja je poudaril važnost nenehne proučevanja naše stvarnosti, posvetovalna telesa in sodelovati pri izdelavi stvarnih in perspektivnih načrtov, kakor tudi pri

oziroma posamezne sekcije le-teh se vedno nezadostno — je dejal Leskošek — sodelujejo v izdelavi in ocenjevanju tehničnih elaboratov, v uvajanju doslej v naši državi neuporabljenih tehnoloških metod, pri projektiranju težavnih in zapletenih objektov, povečanju delovne storilnosti itd. Razen tega so društva deloma zastopavljala in še vedno zastopavljajo ekonomsko izobraževanje tehničnih kadrov, ki je nujno potrebno v pogojih, ko delovni kolektivi upravljajo podjetja. Društva se vedno ne vplivajo dovolj na svoje člane, da bi čeneje, gospodarneje in s tem tudi smotrneje projektirali in gradili. Se vedno ne sodeluje dovolj v tehničnem izobraževanju kadrov prek šolanja, niti ne v njihovi stalni ekonomsko-tehnični vzgoji. Organizacije društev inženirjev in tehnikov po okrajih in komunah še niso našle svojega pravega mesta. Uveljaviti se morajo

pri organih ljudske oblasti kot izdelavi ustreznih predpisov. Pri tem morajo društva paziti, da ne bodo zašla v nekakšno tehnokracijo.

Govorec zatem o nekaterih nesorazmerjih v dosedanjem gospodarskem razvoju, je Leskošek opozoril na to, da je »poglavina naloga vseh nas v prihodnjem obdobju odstraniti ta temeljna nesorazmerja, izmed katerih so nedvomno nesorazmerje med razvojem kmetijstva in razvojem industrije, nesorazmerje med posameznimi industrijskimi panogami in naposed nesorazmerje med razvojem gospodarstva v ožjem smislu in razvojem prometa — najpomembnejša. Skratka, glavna naloga je odstraniti nesorazmerje med ravniyo proizvajalnih sredstev in ravniyo proizvodnje sredstev za potrošnja.»

V tej zvezi je Leskošek dalje rekel: »Seveda se pri sodelovanju v odstranjevanju teh nesorazmerij društva inženirjev in tehnikov pa tudi sleherni njihov član ne smejo lotiti tega vprašanja tako, da bi prišlo do zastopavljanja napredka proizvodnje v bazični industriji.»

Na koncu je Franc Leskošek govoril še o nekaterih prečih nalogah društva inženirjev in tehnikov, pri čemer je zlasti omenil prispevek, ki ga od našega tehničnega kadra pričakujemo kar zadeva uporabo jedrske energije v mirnodobne namene.

Po govoru člana Zveznega izvršnega sveta Franca Leskoška so kongres pozdravili predstavniki Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije, Zveze kmetijskih zbornic, Zveze gasilskih društev in Zvezne gradbene zbornice. Kongres so pozdravili tudi predstavniki tujih delegacij.

Na koncu svečanega dela kongresa so poslali pozdravne brzojavke predsedniku republike Josipu Brozu-Titu, Centralnemu komiteju ZK Jugoslavije, Zveznemu odboru SZDLJ in Centralnemu svetu Zveze sindikatov.

V ZADNJIH TREH LETIH SE JE ŠTEVILO ČLANOV ZVEZE INŽENIRJEV IN TEHNIKOV PODVOJILO

V popoldanskem, delovnem delu kongresa je tajnik Zveze inženirjev in tehnikov Jugoslavije inž. Miloš Milenković poročal o delu Zveze med tretjim in četrtim kongresom. Opozoril je na velik razvoj te organizacije po letu 1952. Od 18.000 članov Zveze inženirjev in tehnikov Jugoslavije, kolikor jih je bilo leta 1952, je to število naraslo do leta 1955 na več kot 36.000. Toda iz poročila, ki ga je podal inž. Milenković, je tudi videti, da razporeditev inženirjev in tehnikov po republikah ni enakomerna. V Srbiji je n. pr. 12.315 inženirjev in tehnikov, na Hrvaškem 8360, v Sloveniji 7982, v BiH 4862, v Makedoniji 2158 in Črni gori 915. To nesorazmerje je zlasti prizadelo BiH, kjer so spriču velikanskega povišnega gospodarskega napredka potrebe po tehničnih kadrih zelo velike.

Milenković je govoril zatem o delu kmetijskih inženirjev in tehnikov in poudaril, da je bilo po letu 1952 prirejenih mnogo tečajev, seminarjev in posvetovanj, na katerih so razpravljali o izboljšanju kmetijstva, socialistični preobrazbi le-tega, o perspektivnih načrtih itd.

Z več kot 36.000 inženirji in tehnik, kolikor jih je zdaj v Jugoslaviji, ni moč kriti sedanjih potreb našega gospodarstva, ki iz leta v leto čedalje bolj napreduje. Zato bo v delu kongresa problem strokovnih kadrov v gospodarstvu v središču pozornosti.

V referatu, ki ga je o tem problemu podal drugi tajnik Zveze Dragi Branislav Sikić, je bilo zlasti govora o vlogi in položaju inženirjev in tehnikov v gospodarskih organizacijah. Močan razvoj celotne jugoslovanske industrije je povečal hkrati tudi potrebo po strokovnih kadrih, inženirjih in tehnikih, kakor tudi po kvalificiranih delavcih. Sedanje šole pa niso dovolj usposobljene za eksperimentalni pouk spriču pomanjkanja laboratorijev in podobnih pripomočkov.

Glede šolanja študentov na tehniških fakultetah predlagajo nekateri, naj bi študij skrajšali na štiri leta, kakor so to storili malone na vseh fakultetah v tujini. Tako bi hitreje prišli do potrebnih samostojnih strokovnjakov. To bi lahko dosegli s krčenjem učenih načrtov in programov, s tem, da bi odstranili zaoblono in posvetili večjo pozornost uvajanju temeljnega znanja.

Kongres nadaljuje delo.

Plenum CO Sindikata živilske in tobačne industrije končal delo

Plenum Centralnega odbora Sindikata delavcev in uslužbencev živilske ter tobačne industrije Jugoslavije, ki je dva dni zasedal v Osijeku, je večeraj zaključil delo. Na plenumu so med drugim sklenili, da bo IV. kongres teza sindikata maja ali junija 1956.

Plenum CO Sindikata živilske in tobačne industrije končal delo

Plenum Centralnega odbora Sindikata delavcev in uslužbencev živilske ter tobačne industrije Jugoslavije, ki je dva dni zasedal v Osijeku, je večeraj zaključil delo. Na plenumu so med drugim sklenili, da bo IV. kongres teza sindikata maja ali junija 1956.

Naša pohištvna industrija se bori za surovine

Podjetja ne morejo dobiti mehkega žaganega lesa, težave pa imajo tudi z ostalimi surovinami

V skladu s smernicami naše bodoče gospodarske politike, po katerih bomo povečali proizvodnjo za široko potrošnjo, bo morala tudi naša pohištvna industrija izdelati več pohištva. Jugoslovanska proizvodnja tipiziranega pohištva je letos sicer znatno večja, kakor je bila lani, saj je bilo v prvih osmih mesecih t. l. izdelanih za domači trg in izvoz 46.000 garnitur nasproti 31.400 v istem razdobju lanskega leta, vendar bomo letos dosegli v proizvodnji šele obseg iz leta 1951, ko je bila proizvodnja doslej največja.

Seveda pa bo pohištvna industrija lahko izpolnila svojo nalogo le, če bo redno in pravilno preskrbljena s surovinami in polizdelki. Prav glede preskrbe s surovinami pa ima pohištvna industrija v Sloveniji velike težave, zlasti pri preskrbi z mehkim žaganim lesom, pa tudi pri preskrbi s furnirji in vezanimi ploščami. Zaradi pomanjkanja žaganega lesa se je kritična situacija v zadnjem času še zaostroila. Lesna industrijska podjetja namreč zaradi neurejenega vprašanja cen za hlodovino ne morejo dobavljati pohištveni industriji in sploh predelovalni industriji žaganega lesa po predpisanih najvišjih cenah. Prizadeta so predvsem tista podjetja predelovalne industrije, ki nimajo lastnih žagarskih obratov.

Vprašanje maksimiranja cen za hlodovino se vleče že pol leta. Letos v aprilu so bile z odlokom Zveznega izvršnega sveta določene najvišje cene za žagan les smreke in jelke, in sicer ločeno po asortimanih. Po teh najvišjih cenah lahko lesno industrijska podjetja dosežejo povprečno ceno 18.000 din za m³ žaganega lesa (brez prometnega davka). Tej ceni pa mora ustrezati seveda tudi cena hlodovine, ki pa je danes mnogo višja. Zahtevi po maksimiranju cen za hlodovino v smislu omenjenega odloka pa doslej ni bilo ugodeno. Tako maksimiranje pa je nujno potrebno predvsem v Sloveniji, kjer je lesna industrija ločena od gozdarstva, medtem ko imajo v ostalih republikah lesno industrijska podjetja v rokah tudi eksploatacije gozdov. Ker je hkrati v Sloveniji mnogo privatnih gozdov, je prišlo na trgu do znatnih disproporcij med doslej še prosto ceno hlodovine in maksimirano ceno žaganega lesa. Cena hlodovine je znatno presegla tisto višino, po kateri je še mogoča prodaja žaganega lesa po maksimiranih cenah. Razen tega je šlo letos v prvem polletju iz Slovenije v druge republike že več hlodovine kakor lani vse leto.

Po drugi strani pa se maksimiranju prodajnih cen lahko izognejo tista predelovalna podjetja, ki imajo lastne žagarske obrate, se pravi podjetja, ki les

listovce in ne samo na smrekovjelo.

Kar se tiče preskrbe s furnirji, je sicer zmogljivost naših obratov zadostna, pač pa ni dovolj kvalitetne furnirske hlodovine, zlasti orchove. Razen tega kvalitetni furnir izvažajo, domača pohištvna industrija pa mora predelovati manj kvaliteto blago. Nezadostna pa je zmogljivost naših obratov za proizvodnjo vezanih plošč in panel plošč. Podjetje »Javor« v Pivki ima vse pripravljeno, da poveča svojo zmogljivost za proizvodnjo furnirja in panel plošč, vendar pa ne more dobiti potrebnega investicijskega kredita. V stiski so nekatera podjetja pohištvene industrije začela sama izdelovati panel plošče, vendar zastopa pohištvna industrija stališče, naj se s to proizvodnjo ukvarjajo specializirana podjetja.

Razstava angleškega in francoskega učbenika

Ljubljana, 13. novembra. Danes ob 10. uri dopoldne je bila na I. gimnaziji v Vegovi ulici odprta razstava učbenikov in učil za srednje šole. Razstavo je organiziral Svet za prosveto in kulturo LRS. V imenu sveta je razstavo otvoril prof. Jože Prezelj, ki je pred sorazmerno številno publiko predvsem srednješolskih in univerzitetnih profesorjev spregovoril tudi o namenu in pomenu razstave.

O namenu razstave sta spregovorila tudi direktor Francoskega inštituta iz Zagreba ter predstavnik Britanskega sveta iz Beograda. Razstava se je udeležil tudi predstavnik francoskega konzulata.

Razstava je posvečena francoskemu in angleškemu učbeniku. V manjši meri pouku angleščine in francoščine na naših šolah, bolj celotnemu pouku v angleški in francoski šoli. Posebna pozornost je posvečena metodi srednješolskega pouka.

Mimo tega praktičnega dela ima razstava še poseben oddelek, ki je posvečen zgodovinski rasti pouka teh dveh jezikov pri Slovencih, po kronološkem redu so razstavljeni učbeniki iz časov avstro-ogrške monarhije, predprilike Jugoslavije in učbeniki ter učila, ki smo jih dobili v letih po osvoboditvi.

Razstava bo odprta teden dni.

DNE 26. NOVEMBRA BO V UNIONSKI DVORANI V LJUBLJANI

tradicionalni novinarski koncert

PRED DNEVOM REPUBLIKE OB JUBILEJNEM TEDNU TISKA

PRED DNEVOM REPUBLIKE OB JUBILEJNEM TEDNU TISKA

POLOŽAJ V ARGENTINI

Skoro vsi člani junte odstopili

Osemnajst članov odstopilo, da bi prisilili vlado, da se izreče za demokratično smer

Buenos Aires, 13. nov. (AFP). Osemnajst članov argentinske posvetovalne državne junte je odstopilo, da bi s tem prisilili vlado, da se izreče za demokratično smer. Zvedelo se je, da so tudi vsi člani vlade odstopili, da bi predsedniku Lonardiju pustili proste roke v položaju, ki je nastal z odstopom članov posvetovalne državne junte.

Člani junte, ki so odstopili, so obvestili podpredsednikačasne vlade in predsednika junte, admiralja Rojas, da so jih »politični dogodki prisilili«, da »v potrdilo svojega demokratičnega pripravljanja« odstopijo.

Dva člana junte, ki nista odstopila, zasopata v tem organu katoliške težnje.

Sindikati protestirajo

Buenos Aires, 13. nov. (AFP). Argentinska Generalna konfederacija dela je objavila poročilo o »resnem položaju«, ki je nastal zaradi tega, da so nedavno sindikalni organizacijam sovražni elementi zasedli sedež regionalne centralne tega sindikata v mestu La Plata »ter pripisali sebi pooblastilo, ki ga je demokratična suverenost šestih milijonov delavcev podelila Generalni konfederaciji dela.« V komunikaciji izmenjujejo to »potezo, ki sili delavce, da ponovno povzdignejo glas prek svojih sindikalnih organizacij proti temu manevru».

»Predlog« videmskega časnika

Trst, 13. nov. — Videmski »Messaggero Veneto« objavlja danes na prvi strani uvodnika, v katerem nadaljuje razpravo o položaju v Benški Sloveniji ter opozarja vlado na škodljivost njene sedanje politike ob vzrokih njenih mejah, ki izhaja, kot pravi časnik, iz slabo uravnovešenega črta do pomiritev.

Dobrišen del uvodnika je posvečen obravnavi proti bivšim borcem Briško-beneškega odreda. Časnik seveda vztraja na tem, da je treba borce soditi in obsoditi, vendar predlaga, naj bi obravnava ne bila pred videmskim porotnim sodiščem, temveč v kakem drugem italijanskem mestu. »Messaggero Veneto« utemeljuje svoj predlog s tem, da bi obravnava v kakem drugem mestu, preprečila vzroke zaskrbljenosti političnim oblastem in morda tudi vzroke odgovornosti. Razen tega naj bi obtoženci našli v porotnikih, ki nimajo v sebi določenih strasti kot »jih imamo tu v krvi«, jamstvo za resnost in veliko razumevanje.

Zato ni izključeno, da bo razprava proti obtoženim partizanom pred kakim drugim porotnim sodiščem in ne v Vidmu, s čemer pa seveda ne bi bilo niti v najmanjši meri zadoščeno zahtevam demokratičnega antifašističnega prebivalstva, ki vse odločneje zahteva, da se postopek proti bivšim borcem Briško-beneškega odreda takoj ukine.

(Nadaljevanje)

Mnogo beremo in slišimo o smotrnem švedskem kmetijstvu. Zato me je od prvega dne bivanja na Švedskem vleklo, da bi o njem kaj več zvedel, da bi videl, na kak način jim je uspelo, da le 20 % vsega zaposlenega prebivalstva, ki je zdaj še v kmetijstvu, v glavnem preživi sedem milijonov Švedov, razen tega pa nekatera živila celo izvažajo. Pri tem pa moramo seveda upoštevati, da je le 9 % površine sposobne za kmetijsko obdelavo. Rad bi se dle poglavljal v ta vprašanja, toda dnevi na Švedskem so bili kratko odmerjeni. Vzlic temu sem se spričo nekaterih svojih obiskov in razgovorov seznanil z mnogimi zanimivimi in koristnimi stvarmi. Naj posredujem nekaj zapiskov iz beležnice.

V bližini starodavnega univerzitetnega mesta Lunda v južni Švedski je državni inštitut za gradnjo kmetijskih objektov. Pred glavnim poslopjem so majhne zgradbe iz najrazličnejšega gradiva: opeke, betona, lesa, pločevine, lesenitnih plošč itd. Tu raziskujejo, kako deluje na gradiva toplota, mraz, mokrota, sneg, katero gradivo bi bilo najboljšje za posamezne kmetijske zgradbe in naprave. Direktor Alrik Örborn je dejal: »Prizadevamo si dognati, kakšne zgradbe so boljše in cenejše, razen tega pa, da bi zahtevalo od kmetovalcev čim manj dela. Seveda eno je dognati, drugo pa potem prepričati kmete o prednostih. V začetku je šlo precej težko, kmetje so le počasi sprejemali novosti. Ko pa so videli njihovo korist, so postali za novo mnogo bolj dovzetni. Veste, naši kmetje so veliki računarji. Letno običe okrog štiri tisoč kmetov in kmetijskih strokovnjakov našo ustanovo. Razen tega pa posredujemo svoje raziskave tudi v številnih poročilih.« Pri tem mi je pokazal na knjižno omaro: »To smo doslej izdali.«

Praznik v New Delhiju

New Delhi, 13. nov. (Tanjug). Z mimohodom 10.000 indijskih dečkov in deklic, bodo jutri v New Delhiju proslavili 66. rojstni dan predsednika vlade Nehruja. Ta dan bodo hkrati prvičkrat proslavili tudi kot dan indijskih otrok in v zvezi s tem sprožili široko akcijo po vsej Indiji, katere cilj je skrb za otroke.

Družbene in politične organizacije bodo proslavile ta dan s predavanji o življenju in delu ministrskega preds. Nehruja.

Včeraj so bile v Turčiji občinske volitve

Ankara, 13. nov. (AFP) Danes so bile v vsej Turčiji občinske volitve. Na njih sodelujejo samo kandidati vladne demokratske in kmečke stranke. Stranke, ki so v opoziciji, so odklonile sodelovanje na volitvah.

Von Brentano pojde na Dunaj

Bonn, 13. nov. — V sredo bo zunanji minister von Brentano odpoval na obisk v Avstrijo. To bo prvi uradni obisk prvega zahodnonemškega zunanje ministra na Dunaju. Spornih vprašanj je veliko. Gre predvsem za nemško imovino v Avstriji, ki je slednji pripadla na podlagi določb državne pogodbe, s čimer se Bonn ni sprijaznil. Predstavniki bonnske vlade se že poldrug mesec razgovarja na Dunaju o tem problemu. Med temi pogajanjimi je tudi prišlo do sporazuma o Brentanovem obisku, ni pa znano, ali so o kateri izmed spornih točk dosegli kakršnokoli soglasje.

Spaak v Bonnu

Včeraj popoldne je v Bonn prispel tudi belgijski zunanji minister Spaak na tridnevni uradni obisk. Njegovemu prihodu tu ne

Združitev japonskih konservativcev

Tokio, 13. nov. (AP). Dve japonski politični stranki — demokratska in liberalna — se bosta združili uradno v terek v eno stranko, ki se bo imenovala japonska konservativna stranka. Voditelji obeh strank so sklenili, da se bo nova stranka postavila na prijateljsko stališče nasproti ZDA, medtem ko bo zaostrila svojo politiko v zvezi s pogajanjimi SZ o sklenitvi mirovne pogodbe. Japonska konservativna stranka bo imela v parlamentu 301 poslancev izmed skupno 467.

Ameriški farmarji v naši državi

Skupina 13 uglednih ameriških farmarjev, ki potuje po svetu, je prispela včeraj popoldne v letalon na dvodnevni obisk v našo državo. Ameriški farmarji so si doslej ogledali več krajev na Irskem, v Veliki Britaniji, Franciji in Zah. Nemčiji. Obiskati nameravajo tudi nekatere druge evropske in azijske dežele. V Jugoslaviji bodo obiskali kmetijska posestva v Smederevu, Pančevu in nekaterih drugih krajih.

Konrad Adenauer na bolniški postelji

Kancelerjeva bolezen je sprožila široko javno razpravo o vprašanju, kdo bo njegov naslednik

(Od našega stalnega dopisnika)

Bonn, novembra Adenauerjeva bolezen čedalje bolj skrbi njegove politične prijatelje in pristaše. Zahodnonemški kancler, ki bo čez dva meseca izpolnil 80. leto, že tri tedne ni zapustil bolniške postelje v svojem domu v Renndorfu blizu Bonna. Po običajnem prehladu ob vrnitvi iz Luksemburške, kjer se je posvetoval z ministrskim predsednikom Faustom, je dobl laz' pljučnico, potem pa je temperatura čisto narasla in bolnika je občasno tresla mrzlica. Zdravniki so v začetku rekli, da bo v treh dneh spet lahko prevzel državne posele. Vzlic uradnim poročilom o boleznih, v katerih so namenoma izražali optimizem, pa je Adenauer ostal v bolniški postelji. Zdaj ne prikrivajo več, da je zdravje 80-letnega kanclerja zelo slabo in da prognoz o njegovi vrnitvi na delo ne morejo dati na dneve, marveč samo na mesece.

Pred dnevi so odgodili tudi redni kongres kanclerjeve stranke, napovedan za 21. november. Ze dvakrat so odložili debato v Zveznem zboru o znani »Aferi-Schmeiser«, s katero je povezano tudi kanclerjevo ime, ker bi rad Adenauer osebno

Globeke

odgovoril na vprašanje opozicije, kar pa mu je bolezen preprečila. Pred nekaj dnevi je kancler nenadoma odklonil sprejem svojega velikega prijatelja (s katerim je celo v sorodu), bivšega ameriškega visokega komisarja v Nemčiji Mac-

loya. Če ne bodo nastale nove komplikacije, bo kancler baje znova stopil v palačo Schaumburg šele v začetku prihodnjega leta. Dotlej pa se bo zdravil.

Kancelerjeva bolezen je sprožila široko javno razpravo o vprašanju, ki so ga načeli pravzaprav že prej, toda nikoli glasno, namreč, kdo bo njegov naslednik. Tudi če bi kancler premagal sedanjo bolezen, je treba spričo njegove starosti računati z možnostjo, da bo moral odložiti državno krmilo. Nemški tisk skoraj vsak dan obravnava to vprašanje. Na listi možnih naslednikov je več znanih imen: minister za gospodarstvo Erhard, finančni minister Schäffer, zunanji minister Brentano in predsednik renskwestfalske vlade Karl Arnold. Nobeden teh štirih nima izrazite prednosti pred ostalimi. Erhard je priljubljen, toda to je predvsem »mož gospodarstva« in morda preveč nagnjen k nekaterim originalnim zamislom, kar ni zmeraj zaželeno. Schöffneru, ki uživa velik ugled ne le kot sposoben finančni strokovnjak, marveč tudi odlični organizator uprave in »politik stare šole« in ki ima torej največ upanja, je v napoto Bavarec Arnold. Tudi ta je resen kandidat. Dvignil se je iz krščanskih sindikatov Weimarske republike. To

je mož velikih političnih in organizacijskih sposobnosti in morda prav zaradi svojega »delavskega porekla« in kot predstavnik levega krila

Adenauer

stranke CDU ni primeren za to položaj. Brentano, katoličan, že z dokaj bogatimi izkušnjami iz parlamentarnega in političnega življenja, uživa po vseh znakih sodeč večjo podporo zunaj kakor znotraj svoje stranke.

Ker se dolga kanclerjeva odsotnost časovno ujema z važnimi mednarodnimi in notranjimi dogodki, je nastala polemika o vprašanju, kaj storiti, da ne bi nastale neželube posledice. Nekdo mora stalno dati avtoritativne odgovore na vsa zamotana vprašanja in določati smernice splošne politike.

Doslej je imel s kanclerjem stike v imenu vlade samo šef njegovega kabineta, državni tajnik Globeke, znan z imenom »siva eminenca«. V njegovih rokah je osredena večja oblast, kakor v rokah katerega koli resornega ministra, čeprav je mož brez »parlamentarne odgovornosti«. Tako je Globeke v oktobru praktično nekako izpolnjeval kanclerjevo vlogo, ker je šlo od ministrov do bolnega kanclerja in nasprotno vse preko njega, kolikor že ni imel pooblastil, da je mnoga vprašanja uredil kar sam.

Takšen položaj je sprožil nezadovoljstvo v vladi in v Zveznem zboru. Globeke ni priljubljen v tem okotju, morda prav zato ne, ker je po svoji odločnosti preveč podoben kanclerju, česar mu ne morejo oprostiti, ker ni tudi Konrad Adenauer, čeprav uživa njegovo skoraj neomejeno zaupanje.

Niti druga možnost, da je kanclerja zastopal zakoniti namestnik, podkancler Blücher, iz dveh razlogov za vodstvo CDU ni sprejemljiva. Prvi razlog je ta, da Blücher po njihovem mnenju ni dorasel takšni vlogi, marveč je samo primeren, da opravlja tekoče posele, kadar je kancler na dopustu, drugi razlog pa je ta, da bi s. s. s tem vendarle povečal ugled njegove stranke — Svobodnih demokratov.

Sprožen je bil predlog o uspostavitvi časnega telesa treh do petih ministrov, ki bi kolektivno prevzeli odgovornost za vodenje državnih poslov, toda Adenauer je vsaj za zdaj odklonil to idejo, ker vidi v njej nekakšen »začetek konca« svoje kanclerske kariere. Na splošno lahko rečemo, da je kanclerjeva bolezen, razen tega, da je sprožila občutek popolne negotovosti, ustvarila stanje, ki povzroča njegovim sodelavcem mnoge skrbi in nalaga mnoga važna vprašanja.

O. Miličević

— Z VSEH STRANI SVETA —

MADŽARSKA
SPREMENBE V VLADI
Dunaj, 13. novembra. (Reuter.) Madžarski minister za kmetijstvo dr. Ferenc Erdeli je bil razrešen dolžnosti in imenovan za podpredsednika vlade. Na njegovo mesto je prišel Janos Matolci, eden izmed petih tajnikov CK madžarske delavske stranke.

ZDA
MAC CARTHYJEV PREDLOG
Washington, 13. novembra. (AFP.) Republikanski senator Joseph Mac Carthy je izjavil novinarjem, da bi moral pred-

sednik ZDA Eisenhower pozvati generala Mac Arthura, naj postane njegov posebni svetovalec za Daljni vzhod. Mac Carthy je dejal, da predsednik Eisenhower zaradi bolezni ne more opravljati vseh svojih dolžnosti in bi bila njegova naloga znatno olajšana, če bi se on in njegovi sodelavci ravnali po dnevnih navseh generala Mac Arthura.

SAUDSKA ARABIJA
»AGRESIJA V ZELENICI BURAIMI«
Džeda, 13. novembra. (AFP.) Kralj Saudske Arabije je obdolžil Veliko Britanijo »agresije v zelenici Buraimi«. V svoji izjavi po radu je poudaril, da nje-

govna država noče skleniti zaveznitva z Veliko Britanijo dovoljo tega, ker je »Britanija uporabila silo, da bi se maščevala. Dejal je, da Saudska Arabija ne bo uporabila nobene sile, da bi se tej nepravilni agresiji postavila po robu.

IZRAEL
JORDANSKI KORAK PREK MEJE
Tel Aviv, 13. novembra. (AFP.) Izraelski vojaški predstavnik je objavil, da je skupina jordanskih vojakov včeraj vkorakala na izraelsko ozemlje. Izjavil je, da so jordanski vojski ob tej priložnosti odpeljali s seboj na jordansko ozemlje nekega pastirja in njegovo čredo.

FORMOZA
NA TONE PROTIKOMUNISTIČNIH LETAKOV
Taipei, 13. novembra. (Reuter.) Taka je bilo objavljeno, da so Čankajškova letala minulo noč odvrkla »na tone protikomunističnih letakov nad kitajskimi pokrajini Hann, Kvantung, Kiangsi in Fukian.

INDIJA
POGODBE O LETALSKEM PROMETU
New Delhi, 13. novembra. (Tanjug.) Indijska vlada je sklenila s SZ pogodbo o vzpostavitvi letalskega prometa. Po tej pogodbi, ki bodo njene podrobnosti v kratkem objavljene, bo potekal promet v treh etapah, in sicer: indijsko letalstvo bo vzdrževalo zvezo New Delhi-Zürich, češko od Zürichua do Prage, sovjetsko letalstvo pa od Prage do Moskve in obratno.

Indija se pogaja tudi z ameriškim letalskim družbami. Sporazum pa še ni bil dosežen.

ZIMSKO ZASEDANJE GRŠKE POSLANSKE ZBORNICE

Težave z izdelavo volilnega zakona

Vlada se je odrekla dosedanjemu večinskemu sistemu

Atene, 13. nov. (Tanjug). — Grška poslanska zbornica, ki se bo jutri sestala na zimsko zasedanje, se bo morala takoj na začetku ukvarjati z resnim problemom, ki ne trpi odloga. Sprejeti mora namreč novi volilni zakon, na podlagi katerega bi izvedli nove volitve, določiti pa mora tudi, kdaj bodo te volitve.

Grška vlada je obljubila, da bo do volitev prišlo najkasneje do aprila prihodnjega leta, kar bi ustrezalo vsem političnim strankam, saj nobena izmed njih

ni docela pripravljena stopiti prej pred volivce. Zato sodijo, da datum volitev ne bo noben problem.

Pač pa povzroča veliko večje težave izdelava volilnega zakona. Vlada se je odrekla dosedanjemu večinskemu sistemu, zoper katerega so tudi vse opozicijske stranke. Zdaj si prizadeva sestaviti osnutek, ki bi ga sprejele tudi ostale stranke, da bi tako skrajšali debato o tej zadevi, ki utegne biti zelo ostra, če ne bodo hitro dosegli sporazuma.

S POTI PO ŠVEDSKI

IVAN SINKOVEC

Srečanja s kmetijstvom

Bila je kar lepa zbirka drobnejših in debelejših tiskanih zvezkov, vsi enake oblike in v sivih ovojih. Poročila so opremljena s številnimi grafikoni, skicami, načrti, tabelami in fotografijami, tako da so lahko kmetijskim strokovnjakom, zadržanim in državnim kmetijskim svetovalcem v veliko pomoč.

Potem smo si ogledali posestvo, ki je dodeljeno inštitutu. Sestoji se iz dveh velikih površin, oddaljenih druga od druge več kot deset kilometrov. V celoti meri posestvo 225 ha. Poleg hlevov in svinjakov stoji veliki silos, zgrajeni iz različnega materiala: iz betona, lesa, aluminjske pločevine itd. Vsi so napolnjeni; vse, kar je primerne za siliranje, so tu vložili. Kvalitetno silaže, hkrati pa seveda sposobnost silosov ugotavljajo po napredovanju ali nazadovanju krav, zlasti glede na molznost in pa kvaliteto mleka.

Pravkar so dograjevali skladišče krompirja. Le-to ni niti zidano, niti visoko poslopje. Vse skupaj je le lesena, dokaj visoka streha, ki ima povrhu še strešno lepenko. Za izolacijo pa so uporabili stekleno volno. V sredini, na zemljskih tleh so naprave za zrak. Skladišče je opremljeno tudi s avtomatično toplotno napravo, tako da bo v njem stalno enaka temperatura. Prostor ima za okrog 300 ton krompirja. To je polksumo skladišče. Če se bo v letošnji zimi dobro izkazalo, ga bodo priporočili zlasti večjim kmetom. Razen praktičnosti je pri njem privlačna zlasti nizka cena.

Nadaljnji poizkusi veljajo kravam-mlekaričam, da bi dajale čimveč in čim masnejšega mleka. V toplem hlevu so s hrano, ki je sestavljena v glavnem iz silaže in močnih krmil, dosegli, da daje krava letno 5500 kg mleka, to je 211 kg masla. Zraven tega pa stoji odprt hlev, krave v njem niso privezane, marveč se prosto sprehajajo po njem. Tu so dosegli še večji uspeh: povprečno daje krava 218 kg masla letno. Direktor inštituta mi je dejal, da dajejo krave v okolici Malmöja le po 165 kg masla.

»Mleko je pri nas cenejše za 8 örov pri kilogramu,« je pripovedoval direktor. »Ker krmimo s silažo, ne pa s senom, se znižajo stroški pri kilogramu za 3 öre. Gradbeni stroški pri takšnih hlevih so mnogo manjši, kar pomeni kilogram mleka za približno 3 öre, delovni stroški pa so manjši za 2 öra.«

V svinjaku je 200 prasičev. Nabavijo jih težke po približno 20 kg, okoli treh mesecev, ko so primerni za prodajo, pa jih zredijo do 95 kg. Dajejo jim le suho hrano in vodo. Bolezni je silno malo.

S polja je prav tedaj pripeljal nov stroj za kovanje krompirja, ki je veljal 10.000 kron. V devetih urah je izkopal 40.000 kg krompirja, ga očistil zemlje in prenesel na voz, ki se je pomikal po njivi vzporedno z njim. Pri stroju so bili zaposleni trije delavci, rekli pa so nam, da povsem zadostujeta dva. Le prvičrat jih je bilo več, ker še niso vedeli, kako stroj deluje.

Na vprašanje, koliko delavcev je zaposlenih na vsem 225 ha velikem posestvu, kjer pridelujejo krmila, krompir, sladkorno peso itd., nadalje pri 80 kravah in 200 prasičih, mi je direktor povedal takšno številko, da sem ga ponovno vprašal. Prepričan sem bil namreč, da nisem prav slišal. »Da, da, šest!« je ponovil direktor Örborn. »Pet na polju; v pomoč imajo štiri traktorje in seveda precej strojev. Eden pa opravlja vsa potrebna dela z živino. Zaradi tega pa tudi dobro zaslužijo. Ta, ki dela pri živini, dobi letno od 12 do 13 tisoč kron, medtem ko največ Švedov zasluži letno od 8 do 10 tisoč kron. Razen tega plača za trisobno stanovanje le 20 kron. Veste, kmetijske delavce moramo dobro plačati, ker jih je malo. Zaslužiti morajo vsaj toliko kot v industriji. Seveda pa tudi delajo. Poleti je njihov delovni čas povprečno dnevno po 10 ur, pozimi pa po sedem.«

Nato mi je pripovedoval, kako pomembno je, če se jim posreči le za malenkost znižati stroške, in da ta nov način dela sprejemajo vsi kmetje. Seveda zrastejo tedaj iz malega veliki zneski. Zato pa si tako prizadevajo, kjer koli je le moč, najti še kaj racionalnejšega, cenejšega in boljšega.

Ob koncu mi je direktor Örborn povedal, da nameravajo prihodnje leto v Lundu sklicati konferenco strokovnjakov, ki se ukvarja z raziskovanjem graditve kmetijskih gospodarskih poslopij. Nanjo bodo povabili zastopnike iz mnogih držav. Naprosil me je, naj bi se sročili našim strokovnjakom in naj bi se morda štirje udeležili konference, ki bo prav gotovo vsem močno koristila. Takšne delovne konference, izmenjava izkušenj lahko mnogo prispevajo k povečanju in pocenitvi nekaterih kmetijskih pridelkov. To pa je vsem deželam le v korist.

S SEJE SVETA ZA GRADBENE IN KOMUNALNE ZADEVE OBČINSKEGA LJUJSKEGA ODBORA LJUBLJANA

Kaj je z zvišanjem tarif v mestnem prometu?

Po modernizaciji: dohodki ECZ 239 milijonov, obratovni stroški pa 420 milijonov dinarjev na leto

Zvišanje tarif v mestnem prometu, trolejbusnem in avtobusnem prometu je zadnji čas predmet široke razprave. Kdaj in za koliko? Nekateri so že določili dan in sestavili tabele novih vozniških tarif. Zato ni čudno, da se je v to razpravo prikradla resna objektivna in trenčnih pomislekov tudi kopica neodgovornih izjav, ki prav gotovo ne morejo pripisovati k razumljivi rešitvi vprašanja.

Prav je, da se seznanimo z dejstvi in potem ocenjujemo nastali položaj. Uprava cestno železniškega razvojnega podjetja o zvišanju tarif in je svojo stališče tudi razložila na nedavni seji sveta za komunalne in gradbene zadeve OLO Ljubljana.

OBRAČUNALNI STROŠKI PRI TROLEJBUSIH IN AVTOBUSIH SO VELIKI

Ni več skrivnosti, da bomo v Ljubljani modernizirali mestni promet. Montazna dela zadnje meseca kažejo, da smo že presliki in urejeni načrti. Če bodo na razpolago videna sredstva, bo prihodnje leto po ljubljanskih ulicah zapeljali zadnji nov trolejbus, serija B avtobusov pa že v januarju prihodnjega leta.

Vse investicije za obnovo in modernizacijo prometa bodo znašale nad eno milijardo dinarjev in jih bodo črpali iz različnih kreditov in dotacij. Z investicijami pa še ni vsega konec. Prednostno pokazano, da so stroški obratovanja (gorivo, gume, amortizacija in plače) pri novih trolejbusih polovico, pri avtobusih pa skoraj še enkrat višji od stroškov pri tramvajih. Če bi ECZ opustili plačevanja amortiz. bi letni stroški obratovanja znašali po končani modernizaciji 430 milijonov, ob plačevanju amortiz. pa celo 502 milijona dinarjev. Letni dohodki iz osebnega prometa pa znašajo pri sedanjih tarifah komaj 239 milijonov dinarjev.

S katerimi sredstvi naj bi kčili ta primanjkljaj? V razpravi na seji sveta so nekateri odborniki opozorili, da v predloženih analizi stanja in perspektivi razvoja mestnega prometa uprava ECZ ni dovolj upoštevala, da se bo s povečanjem hitrosti od 11 km na 17 km/h prav gotovo povečalo tudi število vozil se potnikov. Res je, da novi trolejbusi in avtobusi ne bodo imeli istih prostornih kot tramvajski prikolice, nedvomno pa bodo s povečano hitrostjo ustregli listnim prikolici potnikom, ki se vozijo izven kritičnega časa, to je v zgodnjih jutranjih in popoldneških urah. V tem času je povprečna obremenitev voznega parka komaj 33 odstotka. To pa ni čudno, saj človek, ki ne hiti zaradi trenutne v službo, raje počasi, kot bi trošil denar za komaj premikajoče se vozilo. Odborniki so bili tudi mnenja, da je treba proučiti vse ostale možnosti za popolnejšo izkoriščanje novih zmogljivosti različnih vrst in vrst drugih prevoznih podjetij in železnice, predvideti uveljavljanje nedeljnih izletniških prog in podobno. Vse to bi nedvomno prispevalo k zvišanju dohodkov.

Ljubljana je razmeroma majhno mesto. Vse prebivalstvo hiti predvsem v dveh smerih — v središče in nazaj. Zelo krožne proge (Beograd — Zdravje) ne priležejo v postoj. Redki pri- ložnostni potniki je največ tistih, ki se s čest in osemindesetimi voznimi letki poljejo le nekaj postaj, izstopajo največ na postajah v središču mesta, ustvarjajo pa polovico vseh dohodkov od priročnostnih potnikov. Največ je potnikov s mesečnimi voznicami (52%), ki pa prinašajo pri sedanjih tarifah komaj četrtino dohodkov.

PREDLOGI UPRAVE ECZ IN SELEPI SVETA

Predlog uprave ECZ bi torej bil, da se zviša tarifa na vseh relacijah za priročnostne potnike in potnike s mesečnimi voznimi letki. Njihovi predračuni kažejo, da bi v zvezi s prebivalstvu padu števila potnikov vendar zbrali večja sredstva in tako zmanjšali primanjkljaj, ki naj bi ga po veljavnih predpisih kriji okrajni ljudski odbor.

Svet za komunalne in gradbene zadeve je sprejel sklep: predložiti načrt zvišanja tarif se ne sprejme. Uprava Električne cestne železnice naj ponovno prouči vse možnosti znižanja obratovnih stroškov, predvidi vse možnosti, ki bi vplivale na popolnejšo izkoriščanje voznega parka, ter v najkrajšem času obratno gradivo

Kmetički praznik v Zgornji Ščavnici

Minulo nedeljo je bil v Zgornji Ščavnici kmetički praznik, katerega privedite se je zlasti mladina udeležila v polnem številu. Ob tej priložnosti je namreč zaključil svoje šolanje drugi letnik kmetijsko-gospodarske šole in pričel novo šolsko leto novi letnik. Zato se je mladina v velikem številu udeležila zboru, kjer je poslušala poročila in navsepete navzočih zastopnikov Občinskega ljudskega odbora Lenart, domače SZDL, Kmetijsko-gospodarske šole in Kmetijske gospodarstva. Slavju je dala še poseben poudarek lepo urejena razstava, ki so jo priredile udeležence tečenja za vzhvavanje sadja in zelenjave. Tečaj je bil v okviru tamkajšnje kmetijsko-gospodarske šole.

Obvezno obiskovanje kmetijsko-gospodarske šole je v Zgornji Ščavnici uzakoni tamkajšnji zbor volivcev.

J. T.

Novi slovenski grobovi na tujem

V Clevelandu so umrli: Antonija Rudman, stara 70 let, doma iz vasi Ardor pri Krakem, Franc Klun, star 58 let, doma iz Nemške vasi pri Ribnici, Marija Novoselec, stara 70 let, doma od Šentilje na Štajerskem in Janez Boznik, star 63 let, doma iz vasi Zaklana na Nartanjskem.

Haza nešteti so umrli v Franklino Neža Tersina, stara 83 let, doma iz Škočjana, Jože Jerob, star 62 let, doma iz Rovt pri Logatcu, in Elyju pa Frane Šober, star 80 let, doma iz Gorenje vasi pri Ribnici.

Ložje Perko: Cigančkov pogreb

Vsak dan prihaja v hotel, kjer se hrani. A kaj pravim hotelu? To je malo večja valčka gostilna, ki ima tudi prenočišča. Stavba je med največjimi v tem kraju. Zato ji vsi pravijo hotel. V njenih prostorih pa ni preveč čisto in po tleh se valja precej čirkov.

Zaradi teh čirkov, včasih pa tudi zato, ker je lačen, prihaja ciganček Ajet v hotel. In vedno pride točno ob isti uri, ob kosilu. Izza stebra se tih primaje njegova šibka postava. Je še otrok, a let mu ne bi znal prisočiti. Če bi ga le površno pogledal, mu ne bi prisodil več kakor 8 do 9 let, a ko sem ga pogledal v obraz, sem se zmedel. Tako kot deset bi mu lahko prisodil tudi šestnajst, sedemnajst let, zakaj v njegovem temnem, podolgovatem in suhem, a po svoje lepem obrazu se zrcali burno življenje ter hkrati mrlnja in veselje do življenja, predvsem pa prirojena ljubezen do muzike — vse obenem. Cesto sem ga ogledoval in ugibal, koliko bi utegnil biti star, a nisem mogel ugotoviti. Bil pa sem vsak dan bolj radoveden. Toda prihajal je plašno, bolj povedano: prihajal se je neopazno in tih, ker je bil vedno bos. Le okoli Novega leta sem ga videl v nekih velikih, starih gumijastih opankah. Gotovo jih je pobral na kakšnem smetišču, kajti le cigani še nataknejo tako podrapano obuvajo. Le kako da tako obut, pravzaprav bos

»Ponudbe poslati...«

Beba in Marjan sta sedela v baru v nebotičniku. Prav tedaj je zopet zaigral orkester. Prižgali so rdeče luči, ki so na obraze plesalcev zarisale čudne rdečkaste sence. Beba že dolgo ni bila več Beba, ampak Betty, Marjan pa je bil Maik. Plesala sta vsa noč, potem pa sta se v ljubljanski megli vračala domov. Prav pred kratkim sta se poročila. On je bil star 22, ona pa 20 let.

Saj ni nič čudnega, če sta šla domov po cesti. Kam pa naj bi šla? Vsi gremo vsak dan domov, ta z veseljem, drugi brez veselja.

»To ni nič novega,« pravi nekdo.

»Pa jasno, da ni.«
»Kako naj bi tudi bilo!«

Ljudje smo čudni. Danes nam je vseeno pri velikih stvarih. Drugi dan pa se pulimo za majhno reč, kakor da bi bila vredna milijone in da se bo življenje brez nje drugače obrnilo. Potem so nam zopet všeč samo načelne zadeve in se za podrobnosti ne zanimamo. Tu so še življenjska načela, ki jih vsakdo javno deklarira. Načela, načela. Potem pa pride resnično življenje, ki je sestavljeno iz teh podrobnosti in ta načela mnogokrat preraste.

»Tudi vse to je načelnost,« bo nekdo rekel.

»Res je načelnost,« odgovarjam.

Kmalu zatem pa se je rodila Betty in Maiku mala deklica, ki jima ni prinesla sreče. Dali so ji ime Evica, mati pa jo je klicala Ev. Pa saj vse to ni važno. Evica jima je vzela svobodo. Nič več nista mogla tako svobodno pohajati na zabave. Mlad človek pa se hoče veseliti. Z Betty je nekaj časa delal družno tudi Maik, potem pa mu je bilo odveč to posedanje doma in je rekel, da ni moč sedemdesetih let, da bi sedel doma. Kadil in užikal malo Evico. Odšel je od doma, vedno pogosteje je odhajal. Potem je začela odhajati še Betty in vse se je začelo znova. Mala Evica pa se je preselila v otrošje jasi. Zakaj si ljudje ne bi pomagali, če si kaj takega lahko omislijo. Evica je šla drugam. Betty in Maik pa po svoje. Toda kmalu je prišel tudi konec in Betty in Maik sta se ločila.

»Zakaj se ne bi ločil?« je odgovoril Maik na prijateljevo vprašanje, ko ga je o tem vpraševal. »Hočem biti svoboden, hočem biti sam.«

»Zakaj si pa potem rinil v zakon?« je zopet vprašal prijatelj.

»Mislim sem, da bova ostala sama. Otrok pa ne maram. Ti so samo v napoto. Hočem biti sam.«

Maik je šel svojo pot. Betty je šla svojo pot. Evica pa je rasla pri drugih ljudeh, kjer so jo negovali skrbne roke negovalke. Evico so imele rade. Kako

je ne bi imele, saj je bila otrok, pa še ljubka je bila in tako lepo se je znala zasmejati. Mamica Betty jo je zvečer nosila domov, kakor jih nosijo mnoge matere, ki delajo.

Res lepo je urejeno v naši državi. Za vsakogar je na razpolago poročni urad, da sklenc zakonsko zvezo. Če se je zmotil on, če se je zmotila ona, če sta se oba, če sta si našla vsakdo drugega, če sta si zaželela svobode, gresta na sodišče, kajti

ljali, če pa ljudem lahko pomagamo do sreče v zakonu, na dopustu, na morju ali v gorah.

Torej imamo poročni urad, sodišče, kjer opravimo razvezo, oglašje za spoznavanje in končno tudi oglašje, s katerimi lahko daš otroke vseh starosti v oskrbo, ali pa se jim pod spretno formulacijo oglašja za vedno odrečeš. Toda, kdo bo vedno brskal med vrsticami.

Za oglas, ki poziva na dopust, mi je rekel znanec, da je to čisto

tudi pri nas imamo sodišča, ki te zadeve uredijo. Potem imamo otroške vrte, otroške jasi in vrsto drugih ustanov, ki skrbijo za otroke. Končno je tudi v naši državi dovolj družin, ki nimajo otrok in jih želijo imeti. Prav na te mnogi računajo. Potem imamo tu naše časopise, kjer za malenkosten denar objavijo oglas. Danes smo že pri nas toliko napredovali, da pri nas lahko dobiš na oglas ženo, moža. Lahko bi človek napisal reportažo z naslovom:

»Zena, ki sem jo dobil na oglas.«

»Z možem na oglas v srečen zakon.«

»Najlepše počitnice mojega življenja z dekletom na oglas.« (Stroške za oba plačal on.)

»Prijetne ure v gorah z deklicami na oglas.«

To je samo nekaj naslovov. V bistvu so to načelni naslovi, ki ne govorijo o podrobnosti. Zakaj vsega tega ne bi objav-

Betty je dobila več ponudb. Potem se je začela dogovarjati z neko družino X. Y. Imeli so že enega otroka, hoteli so še enega, ker mati zaradi bolezni ni mogla več roditi. Sin naj bi imel družbo, da bi skupaj rasla.

Prišli so v jasi, sprva samo na ogled. Prišla sta on in ona. Potem je prišla še njegova mama. Tako so se vsi zvrstili.

Kako je bilo?

Evica jim je bila všeč, ker je bila ljubka, ker je bila zdrava. Toda Evica se vsega tega najbrž ni zavedala, kako je morala prvič v svojem življenju nastopiti pred ljudmi, ko naj bi se odločila njena bodočnost.

Evica je morala pokazati, kako zna hoditi. Bila je stara 13 mesecev in že dva meseca je pridno tekala. Toda tokrat je hitro stekla proti negovalki in se skoraj spotaknila. Toda Evica je vse preizkušnje dobro prestala.

Govorili so: »Lepa je in ljubka.«

»Kako je zdrava in močna.«
»Kako prijazno se smehlja.«
»Zgodaj je šodila.«

Ko je bilo vse pri kraju, so zopet stopili na sodišče in Betty je tamkaj podpisala, da se za vedno odreka svoje Evice, ki je dobila s posvojitvijo nove starše.

Prišel je tisti dan, ko so prišli ponjo novi starši, da bi jo odnesli v novi dom. Tu sta bila on in ona, tu je bila Betty, tu je bila Evica, tu so bile negovalke.

Prinesli so malo Evico. Položili so jo na oblačilno mizo. Betty je vzela ključ in vzela iz omarice njeno perilo, potem je je počasi oblekla. Bodoča mati je od sreče jokala. V Betty pa se ni nič premaknilo. Mirno je vse opravila. Nič ni poljubila Evice. Novi oče pa jo je vzel v naročje in jo stiskal k sebi. Ze dolgo si je želel hčerko. Sedaj jo je imel v rokah. Bila je njegova in nihče več mu je ne bo mogel vzeti, ker se je Betty za vedno odrekla. Negovalke so stale in gledale. Ni jim šlo v glavo, kako je mogoče, da se je Betty odrekla njihove Evice, ki so jo vse imele tako rade. On in ona z Evico sta odšla, za njima pa tudi Betty.

Tudi tedaj Betty ni zajokala. Stopala je po stopnicah. Za trenutek jo je obšlo nekaj čudnega, potem pa je vse skupaj potisnila nekam vase in nadaljevala pot.

Na stopnicah jo je srečala ena izmed negovalk in ji rekla: »Je šla Evica?«

»Šla,« je odvrnila in stekla na ulico. Zanjo je bilo vsega konec. Zopet je bila svobodna. Nič več je ni motilo. Bila je sama. Maika ni bilo, Evice ni bilo. Njenega prvega otroka je imela mama.

Betty pa je mislila na moža, ki je nesel njeno hčerko. Zdelo se ji je, da ji on ugaja. Ze ko je napravljala Evico, ga je ves čas ogledovala. Bil ji je všeč in sedaj se je potolažila:

»Dober človek je. Bolje ji bo kakor pri meni.« Potem si je popravila lase in se za trenutek pogledala v ogledalo. Vest se ji je potolažila.

Spomnila se je Maika, ki mu je o vsem tem povedala na cesti. »Prav si storila,« je rekel. »Saj je niti več ne poznam.«

»Sedaj sem sama,« je odvrnila, kakor bi hotela reči, da je to storila za njega.

»I'm sorry,« je rekel in v kotih ustnice mu je zaigral ciničen posmeh.

»Sedaj sem sama,« si je ponovila, kakor da bi mu še enkrat povedala. Spomnila se je njegovih besed.

Pogledala je za njim in njemu, ki sta nesla Evico, in rekla: »I'm sorry, Ev.«

Morda bi kdo mislil, da hočem nekoga obsojati, morda samo njo. Kriva sta oba, tako Maik kakor Betty. Morda jima bo celo žal kdaj v življenju, toda prav žal bilo, da bi jima bilo sedaj žal, saj vsaka mati in oče lahko preživita otroka, če hočeta delati in tudi svobodna lahko ostanejo.

Saj bodo otroke še posvajali, kakor so jih vedno. Otrok ostane brez staršev, tu je nesreča ali res kaj hudega, toda ne bi smel ostati samo zaradi svobode enega ali drugega, ali pa ker je v njiju premalo materinskega in očetovskega čustva.

Kmalu zatem pa sta se zopet srečala Maik in Betty v baru. Bila sta s partnerji. Srečala sta se na plesišču in Maik je rekel zajedljivo:

»I'm sorry, Betty.«
»I'm sorry, Maik,« je ona odvrnila.

Plesala sta v »novo življenje«. Godba pa je igrala: »Ta tvoja ruka mala...« prav kakor tedaj, ko sta bila Betty in Maik prvičkrat tu.

Zopet se ho ponovil krog. Mi imamo poročni urad, sodišče, jasi, mi imamo oglašje, da se lahko rešiš otroka. Mi smo načelnini in se za malenkosti neradi zanimamo.

Vojko Novak

(Slika iz okolice Leskoveca v Srbiji)

Človek ne zmrzne, se ne prehladi, resno ne zboliti!

In njegova obleka? Saj to so cunje, katerim največji strokovnjaki ne bi znaeli določiti osnovne barve in poroke. Vse na njem je tako na drobno strgano, ohlapno in všeče, da je bolj podoben strahu kakor živemu bitju. Na glavi pa mu čepi velika kapa, pod katero bi lahko skrili dve taki glavici. Toda — kaj bi se brigal za to, so mi rekli ljudje. Vsi cigani in cigančiki hodijo taki. Vendar — ne vsi! V tej in tudi v ostalih okoliških vaseh živi nekaj ducatov njihovih družin. Počas, skoraj neopazno, kakor prvi sončni žarki v močno meglo prdira tudi mednje nekaj novega.

Kadarkoli prihaja Ajet v gostilno, najprej pogleda po mizah in zelo spretno počisti pepelnice. Če kdo pri taki mizi sedi, nekaj časa opreza izza stebra, potem se po mačje počene in brez vprašanja pobere čike. Sele zatem pogleda po tleh, po kotih, se hitro sklanja in stiska zmečkane oporke v razrgane, kot mačhe velike žepce. Kadarkoli na kakšni mizi ostane kaj jedi, se jih hitro loti. Ko sem ga gledal prvičkrat, s kakšno plašnostjo

prihaja, sem se potem tem bolj čudil njegovim korakom, bolj rečeno predrznosti brez sramu. Nekdaj se je v naših krajih temu nisimo čudili. Saj smo poznali te cigane kot večne popotnike, ki se preživljajo z gostobesednim prosičenjem, s popravljanjem kakšnih loncev ali dežnikov, v skrajni sili pa tudi z manjšimi krajami. Toda tu živijo stalno, imajo svoje — resda skromne in zamazane hišice, vpisani so v volilne imenike in so enako-pravni člani družbe. Nekateri so se tudi že zaposlili: so sluge na občini, pismonoše, nekateri so celo obrtniki. Pletajo lanene in konopljene vrvi ali pa poprimajo za kakšno priročnostno delo po hišah. Vsi pa so sila ponosni in se radi pohajajo, da so »domačini, gazde. Najbolje enotna karakteristika vseh pa je, da so velika družina muzikantov, z množico različnih starih trobent in bobnov, ki vsako soboto, nedeljo in semanj dan ter na vsaki svatbi (te se začno jeseni), odmevajo po vaseh.

Tako so se mi ob srečanjih s cigančkom vprašanja vedno bolj kopičila. K tistem o letih se je pridružil še vprašanje o njegovem zdravju pa o njegovih starih, vzgoji in — šoli.

Nekera dne je prišel Ajet v gostilno in družbi ravno tako strganega, zapuščenega in poleg tega še kosmatega očeta. Bil sem prepričan, da ta dan ne bo upal pobrati čirkov. Toda oče je nenadoma stegnil roko in mu a prstom pokazal v kot, kjer je ležal izredno velik ogorek. Ajet je skočil in ga urno pobral. Potem je še ostalo gostilno z očetovim »blagoslovom« očisti čirkov. Čez nekaj časa sta sredi sobe ob zadovoljno kadila.

Drugi dan je prišel spet, a sam. Ponudila se mi je priložnost za razgovor. Bila sva sama. Ko sem ga poklical, je postal prijeten. Črne, z belino obkrožene zenice, so se lepo svetile sredi temnega, neumitega obrazka. Povedal je, da ima deset let.

»V kateri razred pa hodiš?«

»Kam? prav začudeno.«
»V šolo mislim.«
»Saj grem le včasih.«

»In v kateri razred?« sem ponovil vprašanje.

»V drugi,« je izdavič.

»Kakšne ocene pa dobivaš?«

Tedaj se je zvitro nasmehnil, privlekel iz žepa nekaj čirkov, jih zabel pripravljati, da bi si iz njih zvil cigareto in nato z resnim obrazom odgovoril:

»Same petice in štirke.«
»Ali res? Nikar ne laži!« sem ga opomnil.

Tedaj pa se je osramočen obrnil in brez besed odšel, kakor tepen kužek.

Drugi dan ga ni bilo. Tudi naslednji dan ne. Tako je bilo ves teden. Le kaj je z njim? Deseti dan po tem razgovoru pa sem ga spet opazil ob stebri. Nekdo je v kotu igral harmoniko, Ajet ga je nepremično poslušal. Tako znajo poslušati le cigani.

Ko sem šel mimo njega, se je zdrznil in se hotel izmuzniti. A spet sva se zapletla v pogovor. Toda oči je imel še bolj temne, žalostne in globoko udre.

»Kje si bil toliko časa? Si bil bolan?«

»Nič ni rekel, le hitro je stresel z glavo, da mu je prevelika kapa komaj sledila.«

»Kaj pa je bilo?«
»Svetlo me je pogledal in pomisljal, če bi povedal.«

»Vank dan sem hodil v šolo in nisem mogel zbrati čirkov. Zato me je oče tako pretepel, da sem nekaj dni ležal.«

Brez vsakega veselja je potegnil iz žepa dve škatlici od vžigalic in pokazal, da sta polni čirkov.

Dal sem mu kos kruha. Hlastno ga je zgrabil in izginil. Njegove bose in mokre noge so pustile za seboj vidne sledove...
Ivan Jan

S SEJE SVETA ZA KMETIJSTVO PRI OLO KOPER

Okoli 250 milijonov lastnih sredstev

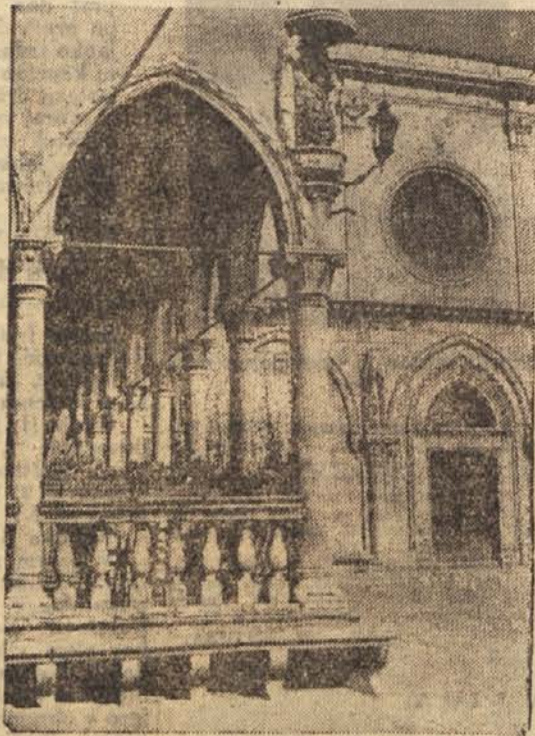
računajo, da bodo zbrale kmetijske zadruge kopskega okraja

V kopskem okraju bodo v kratkem ustanovili vodno skupnost, ki bo skrbeli za vodni režim na melioriranih področjih. Na seji sveta za kmetijstvo pri OLO v Kopru so izbrali komisijo, ki bo pripravila pravilnik vodne skupnosti za področje okoli Koprca in sečoveljske občine. Kasneje bodo organizirali vodne skupnosti tudi na področju postojske, sežanske in štrskobistriške občine.

Na seji sveta za kmetijstvo so tudi govorili o kmetijskih investicijah kopskega okraja v prihodnjem letu. Računajo, da bodo kmetijske zadruge v ta namen zbrale okoli 250 milijonov dinarjev lastnih sredstev. Kmetijske zadruge kopskega okraja so imele v prvem polletju letos poldruge milijardo bruto prometa. Zadruge pa še vedno niso izkoristile vseh možnosti, ki jih nudijo kmetijska področja kopskega okraja. Tako bi lahko v Brkinih uredili še nad 1000 ha sadovnjakov, v severnem delu okraja pa so tudi odlične možnosti za nadaljnji

razvoj živinoreje. Tem nalogam bodo zadržale kos, le če se bodo ekonomsko utrdile. Okrajna združna zveza je v zvezi s tem že predlagala, naj bi se gospodar-

ske šibkejšje zadruge združile. Po njenem mnenju naj bi bilo v kopskem okraju namesto dotedanja 53 le 31 gospodarstvo močnih zadrž.

Pogled na del renesančne kopske Loggie; v ozadju portal stolnice

Uradni vestnik — priloga »Slovenskega Jadrana«

Kopski časopis Slovenski Jadrani je začel izdajati posebno prilogo — Uradni vestnik okraja Koper. V prvi številki je napisal uradni predsednik OLO v Kopru Albin Duje, ki je poudaril potrebo po izdaji podobnih publikacij, s katerimi organi ljudske samouprave obveščajo javnost o svojem delu. V prvi številki Vestnika so objavljeni zapisniki z zadnje seje OLO, poročilo finančne inšpekcije, ter razne objave, odločbe in navodila.

Brezplačna priloga Primorske založbe »Lipa«

V Kopru je izšla prva številka Vestnika — brezplačne priloge Primorske založbe »Lipa«. Priloga bo izhajala štirikrat letno in bo prinašala gradivo o novih knjigah založbe, razne članke, literarne prispevke, ter vesti o književnosti na Primorskem.

V prvi številki Vestnika je objavljen program za prihodnje leto ter več poročil in člankov ter recenzij Franceta Bevka, Karla Grabeljška, Bogomira Magajne in drugih. V prvi številki je založba sporočila, da namerava prihodnje leto izdati poseben zbornik, v katerem bo razno gradivo o Slovenskem Primorju.

Ali bomo v Zagorju dobili parno kopalnico?

To vprašanje ponavljajo na zborih volivcev v Zagorju že nekaj let. Ko so dogradili železniški dom, je bilo tudi to vprašanje rešeno, ker je v domu dovolj kablna s kopalnicami, ki jih prihrani. Vendar le nekaj dni so Zagorjani uživali dobroto parnega kopalnice. Zaradi pomanjkanja vode so morali kopalnice ukiniti. Ljudem so takrat rekli, da bo parno kopalnico začelo obratovati, ko bo gotov nov vodovod, ki bo daljši dovolj vode za gospodinjstve potrebe in za potrebe osebne in splošne higijene. Kakor zatrjuje odgovorni na komunalni upravi, bo nov vodovod začel obratovati 23. novembra t. l. Ne vemo pa zanesljivo, če bo začelo obratovati tudi parno kopalnico. Pravijo namreč, da je rešila zelo vsoka zaradi visoke cene premoga in da bo treba občino zvišati pristojbino za uporabo parnega kopalnice. Seveda bi si potem zaradi visoke pristojbine marsikdo ne mogel privoščiti rednega kopanja. Tudi ko pač treba upoštevati izrek, da je snaga pol zdravlja. Občinski ljudski odbor, kakor tudi ostali merodajni faktorji bodo tozadevno gotovo imeli potrebno razumevanje, da bodo omogočili uporabo parnega kopalnice po ceni, ki bo vsakemu prebivalcu dostopna.

Če štejemo glasbo in petje kot pomembni kulturni gibal v prosvetni vzgoji delovnega človeka ter kot vrednoto, ki temu človeku daje ob njegovem vsakdanjem delu notranje zadovoljstvo in duševno sproščenost, smemo reči, da je zanimiv koncertni poskus, ki se ga je bil lotil dirigent »Slavček« (Svoboda-Center) tov. Jože Škrinar, doseljen presenetljivo lep uspeh. Že v sami zasnovi je zamisel dirigenta bila samo originalna, ampak — in to je neprimerno važnejše — tudi tolikanj bolj poljudna, ker vsebinsko ustreza naši množični glasbeni in pevski izobrazbi. Najsi bi se s to ugotovitvijo kdorkoli ne strinjal, bi se vendar lahko prepričal, kakšen odmev ima v delavskem revirju popularna glasba in petje, kako ji prisluhne in jo doživlja delovni človek. Ob tako pristnem navdušenju lahko mirne duše rečemo, da je tudi to ena izmed poti, morebiti celo med najkrajšimi potmi, po kateri se vzpenja in rase dojemanje delovnega človeka za

višje in višje glasbene in pevske vrednote. Napraviti glasbo in petje delovnemu človeku neogibno potrebno — mar ni prav v tem tudi tisto, na kar mislimo, ko govorimo o dviganju splošne kulturne in prosvetne ravni? Ko smo človeku glasbo in petje tako približali, da mu postane ta v življenju sestavni del njegove kulturne biti, potlej mu bomo lahko, ne da bi se nam izognili, postregli s kakršnim koli glasbeno-pevskim repertoarjem. Za primer: koliko ljudi je prav lahko in operetna glasba pripeljala v opero in še dalje, v najtežji glasbeni svet. Koliko ljudi je morebiti prav ob operah in težji glasbi in petju z svojevoljno naglico spreminjalo na svojih radijskih sprejemnikih valovno dolžino, dokler niso zadelo na lahko glasbo. In koliko prav taistih preprostih ljudi sedi danes ob svojih sprejemnikih ter poslušajo opere in težjo glasbo!

Teh ugotovitev nismo postavili zategadelj, da bi z njimi skušali opravičiti nekoliko laglji prijem, s katerim se je dirigent Škrinar lotil svojega koncertnega poskusa, ko je svoj mešan pevski zbor »Slavček« enkrat za razliko od tiste tako standardne vsebine vokalnih koncertov popeljal v svet lažjega opernega in operetnega takta. Hoteli smo le pokazati, kako se da prav množično pritegniti delovnega človeka in ga navdušiti za glasbo in petje, ne da bi s tem kaj tvegali zastran vseh tistih osladnosti, ki so nam tolikanj v spotiko pri lahki glasbi in zlasti pri malone vseh starih operetah.

Dirigent Jože Škrinar je za prvi del koncerta izbral iz Smetanove

Letna konferenca Zveze komunistov v Ivanjkovcih

Pred dnevi je bila v Ivanjkovcih letna konferenca osnovne organizacije ZKS. O delu organizacije je poročal sekretar osnovne organizacije. Delo članov se je zlasti kazalo v raznih društvih, v kateri so ti včlanjeni. Vsak član ZK v Ivanjkovcih dela najmanj v dveh društvih. Ko so pregledali dosedanje delo, so se pogovorili o bodočem in sklenili, da bodo čimveč pomagali mladinski organizaciji, SZDL pri njenem izobraževalnem delu in poskrbeli, da bodo tudi v Ivanjkovcih ustanovili kmetijsko zadrugo.

Ob koncu so izvolili še nov tričlanski sekretariat, I. H.

Gorenjska za »Teden tiska in radia«

V okviru »Teda tiska«, ki bo od 20. do 27. novembra, pripravljajo na Gorenjskem vrsto proslav in prireditve.

Pri Okrajnem odboru Socialistične zveze je bil pred kratkim imenovan tudi poseben pripravljalski odbor, ki bo organiziral in vodil vse te proslave.

V »Tedu tiska in radia« bodo v vseh večjih mestih in krajih na Gorenjskem posebne razstave, predvsem pa tam, kjer je časopisje najmanj razširjeno, ki bodo pokazale, kakšni časopisi in revije izhajajo v Sloveniji. Te razstave bodo imele predvsem namen približati čimveč naročnikov za katerikoli časopis ali revijo. Osrednja razstava bo v Kranju.

Redakcije posameznih časopisov bodo pripravile v tem tednu tudi nekaj novinarskih večerov. Predvidevajo, da bodo gostovale novinarske ekipe, v katerih bodo novinarji več redakcij v Gorenji vasi, Boh, Bistrici, Kranjski gori, Cerkljah, Trzinu in Zeleznicah.

V okviru Ljudske univerze pa bodo tudi posebna predavanja o tisku.

V zvezi s predvidenim načrtom proslav in prireditve v okviru »Teda tiska«, članka občinske odbore Socialistične zveze precej dela, kajti stvar nas vseh mora biti, da napravimo vse kar je v moči, da bi naši časopisi in naš tisk prodrli do slehernega državljanca. To je tudi namen »Teda tiska in radia«.

IZ DELA OBČINE VOJNIK

Kmetijstvo in sadjarstvo - glavna skrb

Pretekli teden je imel Občinski ljudski odbor Vojnik IV. redno sejo.

Glede na izrazito kmetijski značaj občine, saj je od celotnega teritorija, ki meri okrog 10.600 ha, polnih 10.162 ha rodovitne zemlje, so ljudski odborniki največ govorili o kmetijstvu. Tako je bil za pospeševanje kmetijske proizvodnje ustanovljen pri Občinskem ljudskem odboru poseben sklad za pospeševanje kmetijstva ter imenovan upravni odbor tega sklada.

Tudi o sadjarstvu je bilo pre-

cej razpravljano. Okoliš Dobrna, Strmec, Frankolovo so sloveli kot močni sadjarski okoliši.

Trenutno je seveda sadjarstvo zaradi močne okuženosti od ameriškega kaparja zaostalo. Temu so precej krivi sadjarji sami, ker so nogo sadnih dreves kljub vsem dosedanjim ugodnostim pri nabavi škropiva v precejšnji meri zanemarili. Da bi očutili sadovnjake pred nadaljnjim propadanjem je Ljudski odbor izdal uredbi, ki določa, da morajo vsi lastniki ali najemniki do 15. decembra t. l. obvezno očistiti prav vse

sadno drevje, do konca februarja prihodnjega leta pa opraviti zimsko škropljenje.

Ljudski odbor je nadalje imenoval še nekatere upravne komisije, sodne cenilce in predsednika Občinskega odbora protiletalske zaščite ter izvolil sodnika za prekrške.

Klub ljudskih odbornikov

Na pretekli seji Občinskega ljudskega odbora v Vojniku so sklenili ustanoviti Klub ljudskih odbornikov ter imenovati za njegovega predsednika Staneta Sotlerja, ljudskega poslanca in sekretarja Občinskega komiteja ZKS. Klub so ljudski odborniki ustanovili z namenom, da bodo na sestankih, na katere bodo povabili tudi predstavnike gospodarskih organizacij, organov delavskega in družbenega upravljanja ter kulturnega in javnega življenja, laže poglobljeno obravnavali gospodarske, družbene in politične probleme. Tako bo tudi delo ljudskih odbornikov bolj plodovito, seje Občinskega odbora pa bolj pestre in po vsebini kvalitetnejše.

Plačevanje davkov ne poteka povsem zadovoljivo

Davkoplačevalci bivše občine Frankolovo dolgujejo skupaj 118.900 din, Dobrne 234.000 din, Strmca 351.000 din davkov, bivše občine Vojnik pa kar 1.706.000 dinarjev davkov.

Zaradi takih nerednežev je tudi Občinski ljudski odbor v težavah, ker nima dohodkov za izvajanje svojega proračuna. Zato je Uprava za dohodek pristopila k zakonitim ukrepom za izterjavo davčnih zaostankov, kar pa davkoplačevalce glede na visoke rubežne stroške povsem po nepotrebnem obremenjuje.

I. P.

HRASTNIŠKA STEKLARNA se pripravlja na svojo stoletnico

Tovarno razširjajo, urejajo muzej in zbirajo gradivo za izdajo spominskega zbornika

Današnja socialna podoba hrastniške doline kaže največji odstotek delavskega stanu od vseh naseljenih krajev v Zasavju. Statistični prikaz pravi, da je tam le 3 odstotke kmečkega prebivalstva, ostalih 97 odstotkov pa tvorijo knapci, delavci v kemični industriji in po drugih številnih podjetjih, mnogo jih je tudi v steklarni. Po vseh dosedanjih zgodovinskih objavah (tako tudi v zgodovini Leksikona Dravske banovine in drugod) je zapisano, da je začela hrastniška steklarna delati leta 1856, ko jo je tjakaj prenesel nemški inženir Haider iz Jurkloštra pri Laškem. Zato so se začeli v Hrastniku že pripravljati na svečano proslavo stoletnice z ustanovitvijo posebnega steklarskega muzeja in izdajo zajetnega zbornika o zgodovini te pomembne hrastniške industrije.

so poverili domačinu Lojzetu Hofbauerju, ki je vsa leta poučeval v domači dolini, zato mu je razvoj zadnjih desetletij znan iz osebnih doživljanj. Le-ta je na podlagi do sedaj zbranih dokumentov ugotovil, da so se začela začetna organizacijska dela za hrastniško steklarno res leta 1856, vendar je začela tovarna delati šele 4 leta kasneje (1860). Do tedaj bodo imeli Hrastničani še dovolj časa, da se bodo res zbrano pripravili na svečano proslavo stoletnice in bo povsem dogotovljena povečana steklarna, ki so jo začeli razširjati po osvoboditvi in imajo v ta namen na razpolago že tudi sklad okrog sto milijonov dinarjev. V načrtu pa imajo potem tudi moderniziranje in povečevanje dosedanjih naprav. Za veljavnost hrastniške steklarne naj govori dejstvo, da izdeluje doslej že 4000 različnih predmetov, kakor to pač zahtevajo tekoča naročila. Predvsem seveda votlo

steklo: steklenice, kozarce, patentne kozarce za vkuhanje, barvano in brušeno steklo i. dr. Pogled na tisoče vzorcev, ki jih izdelujejo pridne in strokovno izvežbane roke hrastniških steklarjev, začudijo vsakogar, ki si jih ogleda, seveda tudi domače in tuje kupce. Mnogo izdelkov prodajajo na Bližnji in Daljni vzhod, v Afriko in celo v izbirno Anglijo. Naročila so najboljša pohvala za hrastniške steklarje.

Kaj je dalo pobudo za ustanovitev steklarne v Hrastniku? V začetku prejšnjega stoletja so začeli odkopavati premog tudi v hrastniški dolini. Le-ta je bila dotlej borna kmečka dolina, ki jo je naseljevalo le pol ducata kmečkih družin, vsega skupaj kakih 50 do 60 ljudi. Vsaka družina je imela v tistem času gospodarja in gospodinjjo, pol ducata otrok in še blapca in dekle, torej bo ta številka držala. Premog so začeli odkopavati leta 1807, potem pa so delo ustavili, saj so ga nakopalni že prevčeli v sosodnjem Zagorju in Trbovljah in takrat ni bilo dovolj odjemalcev.

Pogled na Hrastnik

Prometne zveze so bile tedaj na slovenskem ozemlju in v Zasavju slabe. Ves premog so morali iz hrastniškega rudnika speljati z vozom po dolini, ki so ji tedaj rekli še Zavodenjski graben, imena Hrastnik še niso uporabljali. Premog so dovažali najprej na breg reke Save, na prostor, ki so ga imenovali Čukališče. Tam so pasli kajžarski otroci koze in ovce, le redki tudi kravice. Na ravnicah ob Savi so se pastirji igrali in šenkali, zato ime tega kraja Čukališče. Premog kosovec so nato nalagali na ladje, ki ga odvažale deloma v Ljubljano, kjer se je začela prva industrija (cukarna i. dr.), deloma v Hrastniku, kjer so ga potrebovali že tudi za kurjenje la-

dij na reki Savi.

Ker pa ni bilo zadosti naročil, so rudnik ustavili. Ponovno in stalno so začeli delati šele dvajset let kasneje (leta 1827). Spet so prodajali le kosovec, skladi neprodanega premogovega drobiža so se pa kopičili v domači dolini.

V času, ko so se čule govornice o gradnji Južne železnice in so te novice izrabljali tuji kapitalisti, je skupina Tržačanov, ki ji je načeloval politik in kasnejši minister Bruck, ki je zvedel za namere avstrijske vlade o industrializaciji države, je kupil hrastniški rudnik, ker je vedel, da mu bo zato, ker je ob železniški progi, vrednost rastle.

Inženir Haider se je polakom-

nil tudi neuporabljenih kupov premogovega drobiža, ker je uvidel, da bi mu bili lahko za ceno gorivo v steklarni, ki jo je dotlej imel v Jurkloštru pri Laškem. Leta 1856 je začel z organizacijskimi pripravami za postavitev steklarne v Hrastniku, ki je dala prve izdelke leta 1860. Odtlej se širi sloves hrastniške steklarne po vsem svetu.

Hrastniška steklarna je bilo tretje podjetje steklarske stroke v zasavski dolini. Prvo steklarno so ustanovili v Zagorju leta 1804, deset let kasneje v Trbovljah. V obeh teh krajih ni več steklarn, zato pa razveseljuje napredujo hrastniška in bo bližnja stoletnica le eden izmed mejnikov v njeni ustvarjalnosti. Jože Zupančič

MEDDRŽAVNA NOGOMETNA TEKMA

Rezultat kot v Ljubljani

Jugoslavija B : Finska A 8:0 (4:0) - Vidošević in Marković dosegla hat-trick

Split, 13. novembra — Prva mednarodna nogometna tekma, ki je bila danes odigrana v Splitu, je prinesla nov in zaslužen uspeh izbranim igralcem naše B reprezentance. Dasiravno nasprotnik, ki se je danes na igrišču pod Marjanom postavil po robu naši enajstori, ni v mednarodnem nogometu kaj posebnega, vendar ne smemo pozabiti, da smo imeli s temi nogometaši iz daljne severne dežele doslej negativno bilanco.

Kar smo danes gledali pri naših igralcih v prvih 20 minutah te mednarodne tekme, sodi nedvomno v najvišji nogometni razred. Gledalci so pozdravljali kombinacije in uspele poteze, ki so se vrstile druga za drugo.

Naše moštvo je igralo brezhibno. Zdi pa se nam, da je imela krilasta vrsta odlično vlogo za takšno visoko zmago. Dva krilca — Borozan in Pajević sta bila intenzivna graditelja igre, Jurčič pa je docela zaustavil finsko napadalno dvojico.

NAJBOLJŠI — VIDOŠEVIĆ

V napadu se je, kakor smo že rekli, odlikoval Vidošević. Ne glede na gole, ki jih je dosegel, je bil danes sploh najboljši igralec naše reprezentance. V prvem polčasu sta bila dobra Kurtović in Mujčić, vendar se nista znašla pred nasprotnikovimi vrati.

POŽRTVOVALNI FINCI

Najboljše, kar lahko rečemo za goste na današnji tekmi, je: Finci so se borili. To je izredno požrtvovalno in športno vzgojeno moštvo, v katerem je vsak posameznik igral s srcem in borbeno, manj pa s znanjem in izkušnjami.

V vsej reprezentanci so se odlikovali: vratar Jokinen, ki je rešil svoje moštvo še hujšega poraza, desna zvezda Lukinena in levo krilo. Branilci so se večidel držali kazenskega prostora, krilci pa niso maleone nikoli prestopili na drugo polovico igrišča. Finci so igrali s krili zelo malo in še tistih nekaj prodorov so izvedli po sredini igrišča.

Po vodstvu 4:0 so naši nogometaši začeli igrati dokaj lagodno. Gostje so imeli tu pa tam pobudo v sredini igrišča. Vzlic visokemu porazu pa so se požrtvovalno borili prav do konca tekme. Občinstvo jih je prisrčno pozdravilo in nagradilo s ploskanjem. Ze dolgo nismo videli moštva, ki bi se bo-

rilo s tolikšnim prizadevanjem. Če k temu dodamo še izredno fair borbo, malone brez slehernega prekrška, lahko rečemo, da so se plovčali Finci predstaviteljki tipični predstavniki svojega športnega naroda.

Prihodnje leto dirke »Po Jugoslaviji«

Dirka »Po Jugoslaviji« ali »Po Hrvaški in Sloveniji? To vprašanje je bilo predmet živahne razprave na večeršnjem plenu Mesterske zveze Jugoslavije. Mnjenja o dolžini proge in imenu naše največje domače dirke so bila deljena. Končno so sklenili, da se bo ta tradicionalna dirka v prihodnje imenovala »Dirka po Jugoslaviji«. Start bo v Sloveniji, a cilj v Beogradu. Proga bo šla tudi skozi nekatera mesta, skozi katera prejšnja leta ni šla.

Moštvi so nastopili v postavih: Jugoslavija B: Krivokuća, Belin, Radović, Borozan, Jurčič, Pajević, Kurtović, Mujčić, Antić, Vidošević, Herec (Marković).

Finska A: Jokinen, Paunonen, Nieminen, Lintano, Lehtinen, Jarava, Lehmisvirta (Salmelainen), Lahtinen, Hiltunen (Forsger), Pahlman, Peltonen.

Stadion Hajduka. Sodnik Joanides (Grđija). Strele: Vidošević v 8., 12., 13., in 74. minuti, Marković v 8., 86. in 89. minuti in Antić v 44. minuti.

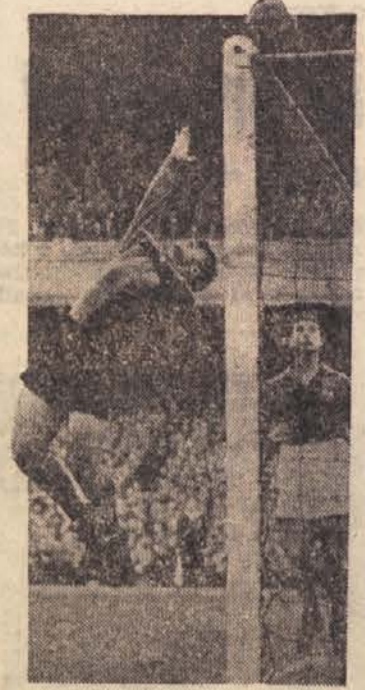
IZJAVE

Vodja potovanja Reino Hinci: Prišli smo, da se od vas nekaj naučimo in zares smo videli pravo pravico demonstracijo modernega nogometa. Ne morem nas opravičiti dejstvo, da smo mnogo potovali, dasiravno je nemara tudi do neke mere vzrok, da smo danes igrali slabše kakor ponavadi. Pred izidom moštva, kakšno je bilo danes jugoslovanska reprezentanca, ne bi mogla storiti ničesar še veliko večja nogometna sila od nas.

Trener reprezentance Weintalch: Več kot prepričljiva zmaga Jugoslovancev. To je moderen nogomet! Moje moštvo se mora še veliko naučiti, da bi se lahko postavilo vsaj enajstori po robu.

Kapitan Jokinen: Kot vratar sem najbolj zapazil vašo visoko desetico (Vidošević) in osmico (Mujčić). Za kar v začetku tekme smo bili razbiti in tu ni bilo moč mnogo storiti.

Tehničar vodja naše reprezentance Leo Lemčić: Naš našt je takoj v začetku razbiti nasprotnika je bil takoj urosičen.

Finski vratar je imel polne roke dela

Kapitan reprezentance Belin: Mislim, da naša zmaga — zlasti po prvih 20 minutah — sploh ni bila vprašanje. Prepričan sem, da je pri Fincih utrujenost zaradi potovanja vendarle vplivala na igro. Sicer pa sem navdušen nad športno in fair borbo gostov.

Sodnik Joanides: Na današnji tekmi sem bil pravzaprav odveč. Saj je bila igra obojestransko fair. Zmaga Jugoslovancev ni bila vprašanje.

N. KADIJA.

PRESENTELJIVA ZMAGA SLOVENIJE

DRUGI DAN TURNIRJA KOŠARKARIC V LJUBLJANI

Ljubljana, 13. nov. — Drugi dan košarkarskega turnirja ženskih republikih reprezentanc je ekipa Slovenije presenetljivo zmagala nad Hrvaško. V drugi tekmi je bila v medsebojnem obračunu Srbija A boljše od B ekipe, ki je danes igrala mnogo slabše kot prvi dan proti Hrvaški. Ze po prvih dveh dnevih turnirja lahko trdimo, da bo imel zvezni kapetan precejšnjo izbiro za sestavo države reprezentance. V skoraj vseh moštvih je nekaj odličnih igralok, ki bi z uspehom lahko oblekle državni dres. Izjema pa je prva ekipa Srbije, ki je mnogo boljše in izenačena od ostalih.

Medtem ko sta naša prva in druga državna reprezentanca nastopili v mednarodnih tekmah, je bilo odigrano le okrnjeno kolo zvezne lige — dve tekmii. Obe sta se končali neodločeno, kar ne gre v račun Spartaku in Veležu, ki sta nastopila brez svojih najboljših igralcev, ker so le igrali za reprezentanco. Velež je izenačil šele v sredini drugega polčasa in se časovno pomaknil na tretje mesto na lestvici. Spartak in Budućnost sta prehitela BSK. — Ostale tekme tega kola bodo v sredo, 16. novembra.

Tudi drugič uspeh

Srbija I — Srbija II 57:41 (36:19)
Srbija I: Cec 2, Kalužević 15, Radenković, Prelević 9, Krstić 2, Baraga 12, Zarubica 2, Cipruš 8, Kavs 6, Jenovai 2.

Srbija II: E. Radulović 10, Radovanović 1, Ropov 8, Uzelac, Pešić, Martinović 5, Dimitrijević, Marković 9, Gostović 2, Lj. Radenković 6.

Sodnika Brnetič in Klojčnik. V prvem moštvu Srbije se je tokrat odlikovala državna reprezentantka v košarki in atletiki Kalužević. Nasprotnice niso bile kos njeni višini, zato je spretno držala koš za košem. Prva ekipa Srbije se odlikuje zlasti z odlično igro v obrambi in s premissljenimi napadi. Protinapadi pa jim danes niso uspevali. Druga ekipa je zaigrala dobro le sem in tja, najboljše pa je bila tudi ekipa E. Radulović.

Prva ekipa Srbije se je tokrat odlikovala zlasti z odlično igro v obrambi in s premissljenimi napadi. Protinapadi pa jim danes niso uspevali. Druga ekipa je zaigrala dobro le sem in tja, najboljše pa je bila tudi ekipa E. Radulović.

Presenetljiva zmaga

Slovenija — Hrvaška 57:52 (20:26)
Slovenija: Glušček 14, Preac 5, Mirnik, Novljan 24, Mrak 9, Marković, Gorup, Štajmec 5, Černe, Hrvaška: Zoković 18, Saks 4, Vlačić 8, Sitar, Čurko 2, Duplančić 13, Arbanas 5.

Sodnika Brumen in Ciglar. Čeprav so bile igralke Hrvatke vse prvi polčas v premoči in je bilo videti, da dosežejo koš, kadar hočejo, je vendar v drugem polčasu tekma dobila popolnoma drug tok. Borbene in požrtvovalne Slovenke so se koš za košem približevale svojim nasprotnicam. V zadnjih minutah je točno izvajanje osebnih napak Štajmecevo odločilo tekmo v korist Slovenije. Pri zmagovalkah

Hewson — najboljši športnik Velike Britanije

London, 13. novembra (AP). Dvaindvajsetletni Brian Hewson je bil izvoljen za »športnika št. 1«. Velike Britanije za letošnje leto. Hewson je najboljši britanski tekcaj na srednjih progah in veliko upanje je v tekah na 1000 m in 800 m na olimpijskih igrah v Melbournu.

Madžari v formi

Budimpešta, 13. novembra. Danes je bila v Budimpešti nogometna tekma med reprezentancama Madžarska in Švedska. Zmagala je Madžarska s 4:2 (2:1). Gole so dosegli: Thy v 41., Csibor v 45., 59., Puskas v 50., minutah za Madžarsko, goste pa Sandi v 37. in Lilgreen v 65. minuti. Gledalcev: 90.000.

PRVA CONSKA NOGOMETNA LIGA

VSE V DRUGEM POLČASU

Uspešna nedelja za slovenske nogometaše — po dve točki za Odred, Branik in »Novo Gorico«, ki je presenetljivo premagala »Ljubljano«

V IX. kolu I. conske lige je bilo odigranih le pet tekem, ker bo tekma med »Splitom« in »Rijeko« danes. Špet je pripravila največje presenečenje Lokomotiva, ki je izgubila še drugo tekmo zapored. Tako po tem kolu zanesljivo vodi »Šibenik« s tremi točkami naskoka, čeprav je le remiziral s »Trešnjevko«.

Odred in Branik sta zmagala z visokimi izidi. Njuna nasprotnika Segesta s »Karlovcem« sta se odlikovala le z borbeno igro. Da je »Nova Gorica« na svojem igrišču nevaren nasprotnik, se je tokrat prepričala »Ljubljana«, ki je pustila obe točki v Novi Gorici, hkrati s njimi pa tudi svoje ume za najvišje mesto na lestvici.

Lestvica se ni mnogo izpremenila. Do spremembe je prišlo le v spodnjem delu, kjer sta Branik in Odred prehitela Segesto.

Domžale, 13. nov. V IX. kolu prve conske lige je bila v Domžalah odigrana tekma med Odredom in Segesto iz Siska. Zmagal je Odred s 5:0 (4:0). Pred 1500 gledalci je sodil Ilić iz Zagreba. Odred: Brezar, Piskar, Berglec, Židek, Berginc, Klančičar, Kozinc, Vrgič, Čuban, Hočevar, Zdravković. Segesta: Ošolnik, Smeb, Selimbegović, Braco, Draženović, Franjevič, Božo Draženović, Livun, Berek, Tomljenović, Zuban, Tenšek. Streliči: Zdravković v 85., Piskar v 78. in enajstminutovke, Vrgič v 74., Kozinc v 81. in Hočevar v 88. minuti.

V prvih minutah drugega polčasa je Zuban izkoristil napako Odredove obrambe in sam prodrl pred Brezarjeva vrata. Le-ta je le s težavo odbil žogo v prečko, od koder se je odbila v polje in najzvečja priložnost gostov v vsej igri je bila zamujena.

To je bil Odredovim napadalcem opomin. Le malo pozneje je Vrgič s kosa poslal spozliko žogo tik pred vrata. V soppu igralcev enega in drugega moštva je bil najvišji Zdravković, ki je z glavo poslal žogo v mrežo. Šele po tem gohu so Odredovi napadalci postali nevarnejši. Vredni polčas so namreč po tečnem igrišču igrali za dežalvo — igrali na kratko in prihajali je do nasprotnikovega kazenskega prostora. V drugem polčasu pa so Odredovi napadalci smotrno Segesto, kar je rodilo tudi sedave — 5 golov.

KAKO SO BILI DOSEŽENI GOLI V 70. minuti je Hočevar sam prodrl v kazenski prostor, kjer je bil nepravilno zaustavljen in Piskar je zanesljivo realiziral doseženo enajstminutovko. Zelo lep je bil tretji gol, ki ga je štiri minute kasneje dosegel Vrgič na idnem Hočevarjev predloček. V 81. minuti je dobil žogo Kozinc kakih 5 m pred vrati. Da je s te

kratke razdalje dosegel četrti gol, je moral strelati dvakrat, ker je prvičkrat ošolnik žogo odbil. Peti gol je dosegel Hočevar dve minuti pred končnim sodnikovim žvižgom. Strejal je z 20 m po tleh in žoga je šla skozi vratarjeve noge in roke, torej bolj zaradi spočitke žoge, kot pa zaradi uspelega strela. Po tem gohu so gostje zamenjali vratarja, ki sicer ni bil slab. Rezultat pa se do konca ni izpremenil.

VENDAR ŠPET — BORBENOST

Odred je danes na igrišču v Domžalah presenetil z borbenostjo, kakršna na Centralnem stadionu nismo navajeni gledati. Obramba je bila vsiljub splošno igrišču zanesljiva in ni dala nasprotnikom mnogo priložnosti za dosego gola. V neutrudni krilski vrsti se je odlikoval Klančičar, ki je bil nevaren tudi pred vrati Segeste. V napadu se je danes zelo potrudil Hočevar, manj od njega pa Vrgič, ki pa je znal večkrat zelo koristno pošiljati v ognjeno svojo soigralce.

Gostje so vzdržali oster tempo je v prvem polčasu, v nadaljevanju pa jim je zmanjkalo sapa. Najbolja igralca so imeli v obeh krilih Livunu in Tenšek.

Sodnik Ilić je svojo nalogo opravil zadovoljivo. Poizkuse ostre igre je v kati zavrtil. S. F.

Nepričakovano

»NOVA GORICA« — »LJUBLJANA« 3:2 (1:0)
Nova Gorica, 13. nov. V današnji prvenstveni nogometni tekmi I. cone med »Novo Gorico« in »Ljubljano« so domačini napravili prijetno presenečenje. Svoje nasprotnike so premagali z rezultatom 3:2 (1:0).

Tekma je bila ves čas borbeno in tehnično na višini. Domačini so pokazali, da so se iz prejšnjih porazov marsikaj naučili in pridobili precej

učinkovit napad. Branik : »KARLOVAC« 7:3 (5:2)
Maribor, 13. nov. Pred kakimi 2000 gledalci je na igrišču v Ljudskem vrtu Branik slavil zaslužen visoko zmago. Premagal je »Karlovac« s 7:3 (5:2). Domačini so posebno dobro in lepo zaigrali prvih 20 minut igre, tako da je bil rezultat že v 17. minuti 4:0.

Gole so dosegli: v 1. min. Leskovar 1:0, v 11. Plaznik 2:0, v 14. avto-gol Klarica 3:0, v 17. Hanzel 4:0, v 31. napaka Slane in Grizoida 4:1, v 51. Dugandžija 5:1, v 43. nesporazum Zelezingerja in Grizoida 5:2. V drugem polčasu se je rezultat menjal takole: napaka Zelezingerja 5:3, v 75. min. Leskovar 6:3 in v 89. minuti Leskovar 7:3.

Tekmo je odlično vodil Podubek iz Zagreba. Branik je bil boljše moštvo, gostje pa so igrali požrtvovalno. Igra je bila z obeh strani ostra.

V Zagrebu:

»Trešnjevka« : »Šibenik« 2:2
Lokomotiva : Metalac 0:1

»Šibenik« 9 7 1 1 25:9 15
Lokomotiva 9 5 2 2 18:9 12
»Split« 8 5 0 3 26:11 10
»Ljubljana« 9 4 2 3 15:10 10
»Rijeka« 8 5 0 3 15:12 10
»Trešnjevka« 9 3 3 3 20:14 9
Odred 9 4 0 5 20:18 8
Branik 9 3 2 4 22:23 8
Segesta 9 2 4 3 15:21 8
Metalac 9 3 1 5 13:19 7
»Karlovac« 9 1 3 5 9:19 5
»Nova Gorica« 9 2 0 7 9:42 4

MORJE AVTOMOBILOV

Prisel je petek, francoski narodni praznik. Ze zgodaj po koslu so se v veliki množici ljudi proti precej oddaljenemu stadionu Colombes v pariškem predmestju. Če rečemo »valjev« moram povedati, da so bili gledalci vsi »motorizirani«. Prave reke več tisoč avtomobilov in avtobusov so dobesedno zaprle vse poti proti stadionu in nič čudnega ni, če smo prevozili 7 km točno v eni uri. In dolgo pred pričetkom tekme so bili vsi paroli prostori nabito polni avtomobilov, stadion pa domača ves zaseden. Komaj smo se prebili na določena mesta na glavni tribuni.

V JUGOSLOVANSKEM TABORU

Nemir je vladal med igrom z reprezentanco in med gledci. Z veliko resnostjo so se pripravljali na to veliko tekmo. Posvetovanje vodstva je bilo premissljeno, v izjavah pa so bili previdni.

JUGOSLOVANI IMAJO NEKAJ »ZA BREGOM«

»Figaro« je izjavil, da je najljepša trojka Horvat — Bošković — Vukas, ni pa pozabili pripomniti, da bodo Jugoslovani mnogo nevarnejši nasprotnik kot so bili Rusi v Moskvi.

INCognito

Jugoslovani so prejšnji dan — v sredo — trenirali na stadionu Colombes. Hoteli so opraviti tudi trenin ing incognito. Toda niso usli budnim novinarjem in fotoreporterjem, ki so že v četrtek objavili fotografija s treninga z občirnimi komentarji v vseh pariških časopisih. Torej je incognito propadel.

NA LOVU ZA JUGOSLOVANI

Jugoslovani prebivajo v hotelu Windsor, je bil odgovor, ko smo vprašali, kje se nahaja jugoslovanska reprezentanca.

SAHOVSKI TURNIR MEST Maribor prvič najboljši

Maribor, 13. nov. V Mariboru je bil končan sahovski turnir reprezentanc slovenskih mest, na katerem je doslej dvakrat zmagala Ljubljana, Sodelovalo je 16 reprezentanc.

Tokrat je bilo uspešno moštvo Maribora, ki je zmagalo z 80,5 točkami in tako osvojilo prehodni kristalni pokal Sahovske zveze Slovenije ter v stalno last pokal Sindikalnega sveta Maribor.

Druga je bila Ljubljana z 80 točkami. Osvojila je pokal Elektrokovine. Na tretje mesto se je uvrstila Kranj.

Organizacija pod vodstvom Edija Mastena je bila odlična.

BOKSARSKO PRVENSTVO SLOVENIJE Po propozicijah — Branik — Odred 15:2

Maribor, 14. nov. — Ker so trije boksarji Odrda prekoricali predpisane teže in ker v bantam kategoriji Branik ni postavil tekmovalca, je v prvenstvenem dvoboju za slovensko bokersko prvenstvo po propozicijah Branik zmagal s 15:2.

V zanimivem prijateljskem dvoboju pa je bil izid neodločen 10:10.

Hewson — najboljši športnik Velike Britanije

London, 13. novembra (AP). Dvaindvajsetletni Brian Hewson je bil izvoljen za »športnika št. 1«. Velike Britanije za letošnje leto. Hewson je najboljši britanski tekcaj na srednjih progah in veliko upanje je v tekah na 1000 m in 800 m na olimpijskih igrah v Melbournu.

Madžari v formi

Budimpešta, 13. novembra. Danes je bila v Budimpešti nogometna tekma med reprezentancama Madžarska in Švedska. Zmagala je Madžarska s 4:2 (2:1). Gole so dosegli: Thy v 41., Csibor v 45., 59., Puskas v 50., minutah za Madžarsko, goste pa Sandi v 37. in Lilgreen v 65. minuti. Gledalcev: 90.000.

SAHOVSKI FESTIVAL MLADOSTI Smislov : Geller še vedno brez odločitve

Zagreb, 13. nov. Rezultati prekinjenih partij »Velikega turnirja«: Barca — Fuderer remi (holandska obramba, 67 potez), Udovčić — Bartok 1:0 (Nimco — Indanj, 52 potez), dr. Trifunović — Matanović remi (66 potez), Pirc — Rabar ponovno prekinjeno, Geller — Smislov ponovno prekinjeno.

Vrstni red: Smislov 7 (1), Dückstein, Trifunović, Matanović 6,5, Gilgorić 6, O'Kelly 5,5 (1), Geller, Bisguier 5 (1), Milić 5, Rabar, Ivkov 4,5 (1), Filip 4,5, Barca, Pirc, Fuderer 4 (1), Porecca 4, Minev 3,5, Karakalčić 3 (1), Udovčić, Bertok 3.

Rezultati prekinjenih partij III. kola turnirja žensk: Lazarevič — Langos 1:0, Radenković — Rinder remi, Timet — Belhini remi, Rindinger — Vinceljak 0:1.

Razvrstitev po odigranih prekinjenih partijah 3. kola: Timofejeva 3, Ročić-Delak, Vinceljak, Langos 3, Radenković, Rinder 1,5, Lazarevič 1 (1), Kastinger 1, Enevočassen, Timet, Belhini 0,5 (1), Oster 0,5.

V edini prekinjeni partiji X. kola »Turnirja mladih« sta Franušić in Rinder sklenila remi.

Vrstni red po X. kolu: Stupica, Stambuk, Bhend, Larssen 5,5, Bogdanović 6, Matulović 5,5 (1), B.šek, Bajec, Dime, Djuršević 5,5, Durgo, Momič, Zeradčić 4,5, Spuzkita 4,5, Subotićanec, Franušić 4, Rinder 3,5, Pačidusa 0,5.

XI. KOLO

Fuderer — Gilgorić 0:1, Porecca — Minev remi.

Nesrečnemu porazu Jugoslovancev v Parizu je sledila še preizkušnja na stadionu Colombes s »Strikolori« — zadnja je letošnjem letu. To je bila resnično velika zadeva za jugoslovansko nogometno reprezentanco, ki je morala nekoliko oprati madež z Dunaja.

Nasprotno pa so imeli Francozi težke račune z Jugoslovani, ki so jih lani izločili na svetovnem nogometnem prvenstvu v Švic. Torej »Strikolori« so objubili maščevanje...

Pod vtič tega velikega dogodka smo se je redki Jugoslovani podali na dolgo pot v Pariz.

Mnenja so bila različna. Ena v prid Francozom, druga bolj v prid Jugoslovancem.

Dan pred tekmo smo prispeili v 5-milijonsko glavno mesto Francije. Zanimljivo se je značil tako sredi obsežnega velemejsta, kjer ti lahko pomagata samo znanje jezika in pa skromna sredstva v denarici.

»Prišli smo iz Jugoslavije, ali lahko vemo to in to...«
»Ah, vous êtes de Yougoslavie? Vous êtes venus en Incontre France?»

JUGOSLOVANI NA ZADNJI LETOŠNJI PREIZKUŠNJI V PARIZU

V pričakovanju...

Toda... po telefonu smo dognali, da so odšli v Versailles na ogled zgodovinskih znamenitosti.

Dobro, torej, opoldne pri kosilu — v hotelu Windsor. Tedaj jih bomo pač našli.

»Kje je, prosim, hotel Windsor?«
»Eno uro odtod, na trgu Etienne.«
Hajda, na poti Vmes smo še nekajkrat vprašali in dobili vsakokrat drugačen odgovor.

Najtočnejšo informacijo nam je dal neki črnc, mož zelo ravno postave, polklični bokar.

»Ah, Yougoslavies? Oui. (A, Jugoslovani? Da.) Tukaj naravnost, 10 minut dalje.«

Našli smo jih, toda imeli so obvezan oadanski odmor.

In še nekaj. Po tem treningu so francoski novinarji postali bolj oprezni s svojimi izjavami: »Horvat in Koppa bosta odločila dvoboj. Verjetno bo izid srečanja ne-

prav gotovo prekorarčeno. In še so prodajali vstopne v prosti prodaji marljivo »delali«. Preprodajali so namreč vstopnice po višjih cenah, kot so bile določene. Seveda so polkristi to črno borzo zatirali tako na mestu, je žal, da so pri tem zalotili tudi nekaj Jugoslovancev, kar vsekakor ni v čast naši domovini!

Cene vstopnicam tudi po uradnem »kurzu« niso bile ravno poceni, saj so se gibale od 400 (stošica) do 1200 (dve tisoč) na glavni tribuni frankov. Prav čedna vsotica, ki so jo morali odšteti ljubitelji nogometa za to tekmo.

VSE ZA CEREMONIJE

Francoski so precej temperamentni in dajo veliko na ceremonije. Zato je najprej nastopila vojaška godba v polni rjavih uniformah in s koracičnicar ter z obhodom okrog igrišča vlivavala številna godba z mnogimi bobnarji, fanfaristi in ostalimi, zanimiv pa bil kapelnik, ki je metal v zrak palice, tako da me je nehote vnelo črno borzo zatirali tako na mestu. Torej še Francozi niso dosti ne otičje od svojih sošolcev.

Toda bil je še čas velikega srečanja. V zrak se »visele« prava nepotost. Kazalec se je hitro pomaknil proti 14.30 uri... (—)

CRNA BORZA NA DELU

Po oceni domačih novinarjev sprejme stadion Colombes 55.000 gledalcev, tokrat je bilo pa to število

Nekaj kratkih iz Pomurja

Akademija TVD Partizan v Crensovcih

V nedeljo se nam je predstavila Akademija TVD Partizan v Crensovcih s samostojno akademijo. Mladostno in mladi telovadci so nas veselo presenetili z enournim pestrim programom.

Letos okrog 100 uencev na kmetijsko-gospodarski šoli

V kratkem bo začela delati kmetijsko-gospodarska šola, ki obstoji tu že dve leti. Računajo, da bo imela letos okoli 100 uencev. Podobne šole bo potrebno ustanoviti še v Bistricah in Dolakozju.

Učitelji v Beltincih bodo pomagali mladinski organizaciji

Pred dnevi so se sestali mladi učitelji beltinske občine. Predsednik občinskega komiteja LMS tov. Štrel je poročal o delu organizacije. Po daljši razpravi so obljubili da bodo pomagali spet ustanoviti mladinske aktivne.

Razprava o zadružništvu v beltinski občini

Občinski komitej ZKS v Beltincih je razpravljal o zadružništvu v občini. Iz poročil posameznih vasi so ugotovili, da bodo morale v bodoče KZ beltinske občine posvetiti več skrbi pospeševanju in usmerjanju tudi socialističnega razvoja kmetijstva. Večina KZ premalo dela z zadružništvom, ne sklicuje sestankov in ljudem ne poroča o svojem delu. Često pa zadrugo vodi le po ena oseba. Več skrbi bo torej treba posvetiti tudi vzgoji mladih kadrov.

J. D.

VESTI IZ MARIBORA

DEZURNA LEKARNA: Ponedeljek, 14. nov. lekarna »Melje«, Glavica cesta 2. Turek, 15. nov. lekarna »Planinka«, Glavni trg 20. Sreda, 16. nov. lekarna »Pri gradu«, Partizanska cesta 1.

ELOV NARODNO GLEDALIŠČE Ponedeljek, 14. novembra: zaprto. Turek, 15. nov. ob 19.30: Gotovac: »Ero z onega sveta«. Red LMS 2. Sreda, 16. nov. ob 19.30: Goetz: »Hisa v Montevideu«. Red 215. Četrtek, 17. nov. ob 19.30: Verdi: »Ples v maskah«. Red B.

Umetnostna galerija. Razstava grafične risavskega slikarja Lovžeta Spacala. Razstavljenih je 80 monotipij, eno in večbarvnih linorezov in isosrezov. Razstava je odprta dnevno od 9 do 17 v času od 3. do 16. novembra. Ob nedeljah in praznikih je galerija v času razstav odprta od 9 do 13.

Razstava akademskega slikarja prof. Ferda Majerja. Razstavljenih je 31 olj, 19 monotipij, 7 risb in 3 plakate.

CELJSKE VESTI

CELJSKO GLEDALIŠČE Turek, 15. nov. ob 20: George Axelrod: »Sedem let skomina«. Torkov abonma in izven. Sreda, 16. nov. ob 19.30: Aleksander Marodič: »Operacija Altmark«. Gostovanje v Vojniku. Četrtek, 17. nov. ob 19: George Axelrod: »Sedem let skomina«. III. srednješolski abonma. Petek, 18. nov. ob 19: George Axelrod: »Sedem let skomina«. I. srednješolski abonma. Sobota, 19. nov. ob 20: George Axelrod: »Sedem let skomina«. Izven. Nedelja, 20. nov. ob 19.30: Aleksander Marodič: »Operacija Altmark«. Izven.

VESTI IZ KRANJA

Sobota, 19. nov. ob 20: William Shakespeare: »Othello«. Red premierski in izven. Nedelja, 20. nov. ob 18: William Shakespeare: »Othello«. Izven in za podeljele.

DNEVNE NOVICE

Dekanat Pravno-ekonomske fakultete obvešča, da so se na razpisana mesta na ekonomskem oddelku javili kandidati: za asistenta za finance Marija Štrter, za n. p. predavatelja za osnove računovodstva Ing. Franc Debevc, Ing. Edvin Dobeč, dr. Alfred Siokar in Ivan Turk, za hon. predavatelja za tehnologijo Ing. Janez Vari in Ing. Marcej Zorja, za hon. predavatelja za angleški jezik Ladislav Baumgartner, Tatjana Srebot, Fedora Umek in Albin Zor. Vsi podatki o kandidatih so objavljeni na dekanatski deski.

Ljubljanska podružnica Društva pravnikov LRS obvešča člane, da bo danes, dne 14. novembra 1955 ob 20 v Klubu kulturnih delavcev v Wolfovi 1/III redni letni občni zbor podružnice.

GO-KO tablete za detektorizacijo letalnih in drugih letalnih prstorov obsevanja v duhovnijskih poslovalnicah

Pri mokri jeseni bo krompir zelo nagnjen k gnitju! Torej ne spravi krompirja, ne da bi ga posul s preparatom »KROSAN«!

Vsaki kopeč nog žlico »JELA« soli! »JELA« sol desinficira, krepi živce, osvežuje in preprečuje nepristen duh po potenju.

KONCERTI

Jutri bo ob 17. uri v Filharmoniji drugi koncert iz II. serije abonmajskih koncertov za mladino. Dirigira Ciril Cvetko, solist: Jelka Suhadolnik-Zalokarjeva. Na sporedu Haydnova Poslovina simfonija, Skerjančeva Fantazija za klavir in orkester ter Musorgskega »Silke z razstave« instrumentacij Ravela. Vstopnice so razprodane.

Sarajevski godalni kvartet bo koncertiral nočjo ob 20.15 v Filharmoniji za modri abonma. Sodekaj pianist Janko Ravnik. Na sporedu Boccherini, Britten in Dvořak. Nekaj vstopnic je v prodaji pri blagajni Filharmonije. Občinstvo opozarjamo na točen začetek in prosimo, da zasede sedeže do 20.15.

GLEDALIŠČA

DRAMA Ponedeljek, 14. novembra: Zaprto. (Generalna.) Turek, 15. nov. ob 20: Axelrod: »Sedem let skomina«. Premiera. Izven. Sreda, 16. nov. ob 20: Axelrod: »Sedem let skomina«. Abonma B. Četrtek, 17. nov.: Zaprto. Petek, 18. nov. ob 19.30: Lorca »Svata krv«. Abonma Petek popoldanski; ob 20: Miller: »Lov na čarovnice«. Abonma II. Sobota, 19. nov. ob 20: Axelrod: »Sedem let skomina«. Izven in za podeljele. Nedelja, 20. nov. ob 18: Axelrod: »Sedem let skomina«. Izven in za podeljele; ob 20: Machiavelli: »Mandragola«. Izven in za podeljele.

V turek, 15. novembra bo v Drami četrti letošnja premiera. Kot prvo delo iz B repertoarja (sodobna komedija lažnega žanra) bo uprizorjena duhovita ameriška komedija Georga Axelroda »Sedem let skomina«. Prevedel jo je Herbert Grün, režira Igor Pretnar, scenograf je arch. Sveta Jovanović, osnutke za kostume je pripravila Mija Jarčeva, glasbo pa je napisal Bojan Adamič. Richarda igra Stane Sever, Deleke Majda Potokarjeva, v ostalih vlogah nastopajo: Janez Cesar, Tina Leonova, Ivanka Mežnara, Helena Erjavčeva, Marija Semetova, Borla Kraš, Ivan Jerman, Božja Walešova, Vida Levstikova, Dušan Skedl.

OPERA Ponedeljek, 14. nov.: Zaprto. Turek, 15. nov. ob 19.30: Massenet: »Manon«. Abonma red A. Sreda, 16. nov. ob 19.30: Musorgski: »Hovanščina«. Abonma red C. Četrtek, 17. nov. ob 19.30: Balet: Kogan-Semenov: »Amazonke«. Mozart: »Les petits riens«. Lhotkar: »Balada«. Borodin: »Polovski ples«. Premiera. Izven.

DOBNI OGLASI

SOBICO Išdem kjerkoš v Ljubljani za takoj ali pozneje. Ponudbe pod »Solden« nagradas v oglasni oddelku »Ljudske pravice«. 3633

Umri so v Ljubljani

Vošnjak Franja, upokojena učiteljica. Pogreb bo danes ob 15. uri na Viču.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Turek, 15. nov. ob 20.30: Čehov »Utv«. Abonma TSS II. Sreda, 16. nov. ob 20: Giraudoux: »Trojanske vojske na bo«. Abonma red Sreda. Vstopnice so tudi v prodaji.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

Ročne lutke Resljeva cesta 28 Ponedeljek, 14. nov. ob 14. 16 in 19: Gostovanje v Moravčah.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Mestni dom Sreda, 16. nov. ob 20: Finžgar: »Divji lovec«, ljudska igra, izven. Sobota, 19. nov. ob 20: Schiller: »Marja Stuart«, tragedija, red A. Vstopnice so tudi v prodaji. V sredo, 16. novembra ob 20. uri bo zadnja med tednom uprizorjena Finžgarjeva ljudska igra »Divji lovec«. Ker sta bili tudi zadnji predstavi razprodani in mnogo obiskovalcev ni dobilo več vstopnic, jih kupite v predprodaji od torika dalje. Rezerviranje tel. št. 32-880.

RADIO LJUBLJANA

Spored za ponedeljek, 14. novembra 5.00-5.20 Dobro jutro, dragi poslušalci (pester glasbeni spored) - 6.20 Naš predlog za vaš jedilnik - 6.25 Reklame - 6.35 Venček popularnih - 7.10-7.30 Zabavni zvoček - 11.00 Radijski koledar - 11.05 Radijska šola za nižjo stopnjo: a) V gledališču, b) Revni in bogati mlinar - 11.35 Od baroka do moderne - 12.30 Kmetijski nasveti - Ing. Jože Štimac: Izdajanje sečnih dovoljenj - 12.40 Koncertni valčki - 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 13.30 Slovenske narodne - 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo - a) Peč, ki nikoli ne počiva, b) Kako se oglašuje glasbja - 14.35 Zeleni ste, poslušalci! - 15.15 Južni ritmi - 15.30 Se pomnite, tovarši... - 15.45 Partizanske pesmi - 16.00 Zdravstveni nasveti - 16.10 Z našimi solisti in skladatelji - 17.30 Zabavna in plesna glasba, vmes reklame - 18.00 Radijska univerza: Letošnja zasedanja Mednarodne elektrotehniške komisije - 18.15 Odiomki iz opere »Werther« - 18.35 Tečaj angleškega jezika, 144. lekciija - 18.50 Trio D. Skoberne - 19.00 Radijski dnevnik - 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame

TEMELJNI PREDPIS ZA VASO LEPOTO: Mladostnosveže negovana koža!

Dež in veter škodujeta lepoti. Zato redno negujte kožo z NIVEA KREMO. Z redno uporabo NIVEA KREME postane koža odporna in prožna (Moškim je lepa koža zelo všeč!)

NIVEA CREME

Komisija za razpis mest direktorjev pri Občinskem ljudskem odboru Slovenska Bistrica razpisuje

MESTO DIREKTORJA

na podlagi 10. člena zakona o pristojnostih občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Uradni list FLRJ št. 34/55) pri Gradbenem podjetju »GRANIT« v Slovenski Bistrici

POGOJI: Gradbeni inženir z opravljenim strokovnim izpitom in najmanj triletno prakso, ali gradbeni tehnik z opravljenim strokovnim izpitom in najmanj petletno prakso. Plača po tarifnem pravilniku. Prošnje je vložiti pri Komisiji za razpis mest direktorjev pri OBCINSKEM LJUDSKEM ODBORU SLOV. BISTRICA. M 559

KINO »UNION«

Francosko-italijanski film

»TEREZA RAQUIN«

Tednik - Predstave ob 15 in 17 - Zadnji dve predstavi odpadeta zaradi Veselega večera - Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje - V glavni vlogi Simone Signoret, Raff Vallone

KINO VICA

Premiera ameriškega filma

»Visoka Barbarik«

Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. V glavni vlogi Tomas Nichel in Nerini Maxwell. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje.

KINO »TRIGLAV«

Ameriški film

»SLAVOLOK ZMAGE«

V glavni vlogi: Charles Boyer in Ingrid Bergman. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje. Danes zadnjikrat. Jutri premiera jugoslovansko-grškega filma »Dve jagodi grozdja«.

KINO »KOMUNA«: amer. film »Greh noči«. Tednik: F. N. 48. Predstave ob 15, 17, 19 in 20. V glavni vlogi: Spencer Tracy in Katherine Hepburn. Danes zadnjikrat. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje.

KINO »ŠISKA«

Marokanski film

OTHELLO

V glavni vlogi: Orson Welles. Režija: Orson Welles. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje. Danes zadnjikrat. Jutri premiera grško-jugoslovanskega filma »Dve jagodi grozdja«.

Komisija za razpis mest direktorjev pri Občinskem ljudskem odboru Slovenska Bistrica razpisuje

mesto poslovodje

trgovine »Levarje« v Zgornji Polskavi

na podlagi 10. člena zakona o pristojnostih občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Uradni list FLRJ št. 34/55)

POGOJI: Dokončana vajeniška doba in najmanj 10-letna praksa kot trgovski pomočnik ali trgovski poslovodja. Prošnje je poslati Komisiji za razpis mest direktorjev pri OBCINSKEM LJUDSKEM ODBORU SLOVENSKA BISTRICA. M 560

»Miloš Mamič«

INDUSTRIJA KOMPIMIRANIH PLINOV IN KEMICNIH IZDELKOV ZEMUN - Radniška ulica št. 1

Nudimo po zelo ugodnih pogojih naslednje dobro ohranjene stroje: PARNI STROJ »Brno« 30 KS, stoječi PARNI STROJ »Brno« 20 KS, ležeči ELEKTRO-MOTOR »Poge«, Chemnitz 21 kW, trifazni ELEKTRO-MOTOR »Siemens-Schuket« 11 KS, trifazni ELEKTRO-MOTOR »Fabius Henrick« 1,2 kW, trifazni ELEKTRO-MOTOR 4,5 kW, 1700 o/m, 115 V, 30 A Omenjene stroje lahko po pogodbi zamenjamo kot osnovno sredstvo za ohranjen tovorni avto novega tipa znamke TAM. 3073

»Film se ni razvil, Ridgeway pa mora vedeti, kje je aparat. Tam, v hotelski sobi ga nisva utegnili prisiliti, da bi nama povedal. Toda v Londonu sta bila le nekaj ur, tako da nista imela časa prodati aparata. On ve, kje je. Zato sva ga pustila živeti.« »Toda kako se ti bo posrečilo zvedeti od Ridgeway, kam je dal aparat, ko pa ga bodo vendarle zaprili in vtaknili zavoljo uboja v ječo?« »Moški je polglasno zažvižgal nekaj začetnih taktov Lisztove »Španske melodije«. »Draga Hedy, tu se prične tvoje delo. Nismo še v nevarnosti. Oni tam se ne bodo nikdar domislili, kdo sem in čemu sem prišel semkaj.« »Bojim se,« je rekla Hedy. »Prehitro so našli truplo v Augarstanski ulici.« »Če ti bo upadel pogum, Hedy, mi ne boš več koristila,« je rekel moški in si nali pri svetlobi, prihajajoči z ulice, kozarec konjaka. »Tale konjak je izboren in takšen tudi mora biti. Sam sem naročil, kaj vse mora biti v tvojem stanovanju. Pridi sem, Hedy.« Objel jo je in poljubil, ona pa mu poljuba ni vrnila.

»Prav gotovo misliš na Godowskega,« je rekel moški. »Sedi. Dognati moram najboljši način, da bi prišli do Ridgeway in ga izkoristili.« Vnovič je stopil k oknu, grel z rokami kozarec konjaka in poslušal, kako je na Westminsterški palači, kake štiri kilometre od tod, bil Big Ben. Gregory Keen je prav tako slišal biti to uro v hotelu »Bailey« in samogibno pogledal na svojo: bilo je tri četiri na dve. »Čujte, Ridgeway,« je spregovoril. »Res ne morete pričakovati od nas, da bi vam verjeli, da ste odprli vrata kopalnice in da vas je nekdo udaril po tilniku.« »Toda mar ne vidite otekline?« »Vidim, vidim, vidim pa tudi rob mize, na katerega ste padli. Domov sta priklovratila pijana in se začela pretepati.« »Rekel sem vam že, da se nisva ruvala!« »No, oglejte si sobo sami.« Coutts je stopil v sobo, ne da bi potrkal. »Našel sem inšpektorja Frayna. Čez deset minut bo tu.« »Dobro, Coutts. Ostanite tam pri vratih,« je dejal Keen, Ridgeway pa je rekel: »Zdaj se prav gotovo že precej bolje počutite, kajne?« »Da.« »Dobro. Nikar ne skušajte počenjati neumnosti. Bodite pametni. Coutts je izredno uren in močan, dasj ne nosi več svoje zelene čepice.« »To se pravi, da ste bili pri komandosih, prijatelj?« je rekel Ridgeway Couttsu, ki je stal na drugem koncu sobe. »Spomnite me kdaj na to, da se bova kósala.«

»Rade volje.« »Nikar ne bodite dramatični, Ridgeway,« je spregovoril Keen. »Kaj veste o Carhu Alexisu Scammelu?« »Če gre za tistega Scammela, ki je bil z menoj v letalu, ne vem skoraj nič.« »V letalu sploh ni bilo nobenega Scammela... vi pa se delate, kakor da tega ne veste, lažete pa tudi glede noža.« »Čujte, mnoge stvari, ki ste si jih sami izmislili, imate za dokaze. Dobro, v roki sem imel nož. Toda kaj počnete vi tukaj?« »Hoteli smo se razgovarjati z Godowskim, pogovorili pa bi se tudi z vami, toda mislili smo, da ste že odšli iz Londona.« »Kakšen vrag pa se pravzaprav dogaja?« je vprašal obupano Ridgeway in dvignil roke. »Mar res ne veste?« Ridgeway se je počasi pomikal proti oknu. »Ali me boste zaprli?« »Pa menda ja ne pričakujete, da vas bomo potrepljali po rami in pohvalili. Ali ste v pijanosti ubili Godowskega... ali pa imate nekakšne zveze s tistim človekom v letalu, ki se je predstavil kot Scammel.« »Rekli ste: »Ki se je predstavil kot Scammel?« »Da, tako sem rekel. Če hočete, da bi vam verjel, da je prišel semkaj in ubil Godowskega zato, da nam le-ta ne bi mogel povedati, kakšen je bil - zakaj pa potem vas ni ubil?« »Ali bi se lahko oblekel?« je vprašal Ridgeway. Keen je rekel Couttsu, naj prišče Ridgewayeve stvari in mu jih potem izroči. Bal se je, da bo le-ta morda izvlekel revolver in začel streljati.

